PAULO EMUDUPMUBARARAKTUP ROMA KA WATWAT BEAPTUP

1 Cartadup mubarararag̃ õn eywebeap-
tum—Roma ka watwat peaptum. Õn Paulo.
Jesus Cristo beam kapikpik'ukat õn. Jesus Cristo
emumuju õn. Deus cuk onaẽ.
— Wa'õbi omuwẽnuwẽn cuy eg̃uy soat ka watwat
pe — i juk o'e owebe. — Kawẽn idipat acã juy
eg̃uwẽnuwẽn — i juk o'e owebe.
2 — Kawẽn idipat og̃uwẽg̃at soat pe ipi dag̃acat
pe — io'e Deus kuyje. Kawẽn idipat muwẽnuwẽn
osodop ip cekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ. Iboap
ekawẽn tak ibararak opop Deus ekawẽntup pe.
Wara'at ekawẽn podi ma iboap ekawẽn kawẽn
idip. Ka'ũmg̃u xipat'ũmat iboap ekawẽn'in. 3 Iboap
ekawẽn co buje wuyetaybit abu Deus ipot iam. Ixe
ipot wuykukukat—Jesus Cristo. Deus ipot ijodian
o'e. Davi naxeg̃ebit osunuy—Judeuyũ kukukat
naxeg̃ebit. 4 Ixe Jesus Deus co'i osunuy. Imẽn
ikẽrẽat o'jukuk g̃u ipi ju bima—pũg̃ em tak ka'ũma.
Deus ja'õbacaan jekpot o'g̃utait ce'ũap tomukadi.
O'g̃utait teku okpot iam wuymutaybit am, teku
soat podi ma ya'õbaca iam wuymutaybit am tak.
Ixe Jesus Cristo wuykukukat. 5 Ixe xipan okug̃. Ixe
dak cuk onaẽ kawẽn idipat muwẽn ãm soat kaka
dag̃. Ixe emumuju õn. Imẽnpuye soat ka dag̃ayũ'in
itabut je'e Cristo kay—pũg̃pũg̃pũg̃. Cristo ekawẽn
kay kũyjobit je'e ip. Ibuyxin ip Cristo jukuk. 6 Eyju
dak Deus cuk eynaẽ, Roma ka watwat. Jesus

Cristo kadiayũm cuk eynaẽ. Gasũ bit ixe kadiayũm
epesop.

7 Imẽneju cartadup mubarararag̃ õn soat peap-
tum eywebeaptum, Roma ka watwat. Deus xe
eykukpin cĩcã. Ixe juk eynaẽ jebekitkiyũm.

— Bay, xipan cuy Roma ka watwat ejukuk —
i õn e'em Deus pe—wuyebay be, Jesus Cristo be
dak, wuykukukat pe. — Ixeyũ ag̃uymubabibin cuy
eg̃uy — i õn e'em cebe ip.

8 Roma ka watwat itabut cĩcã Jesus Cristo kay iap
awẽg̃ o'yawẽg̃tobuxik ip soat ka watwat. Imẽnpuye
ocokcok cĩcã eykay. Imẽnpuye:

— Bay, ẽn xipat cĩcã — i õn e'em Deus pe.

9 Deus itaybit soat kabia õn g̃ebum eykay iam.
Kapikpig̃ cĩcã õn Deus peam ocokcok cekay buye.
Kawẽn idipat muwẽnuwẽn õn soat kaka dag̃. Ixe
ipot ekawẽn muwẽnuwẽn õn. 10-11 Eyjo pin cĩcã
oce. Deus biõg̃buk omutaybitbin iam eymukũyjo
pin cĩcã õn. Ibiõg̃buk a'õbi eya'õmucan ojuy õn big̃
ma eyetabut am Jesus kay. Imẽneju:

— Roma ka watwat com cuy omujum ece — i õn
e'em cebe. — Ebikuy bima juy omujum ece — i õn
e'em cebe.

Soat em imẽn õn e'em Deus eju kawẽnwẽn pima.
12 Õn acã g̃u jeya'õmucan eywebe big̃ ma eye-
tabut am. Jewewa'õmucanucan pit acesop big̃ ma
wuyetabut am cekay. Big̃ ma eyetabut epe'e
wetabucap co buje. Õn tak big̃ ma wetabut oce
eyetabucap co buje.

13 Okitpitpiyũ, soat em cuk adi cu ojuy og̃uy
eykay. Iboam eymukũyjo pin õn. Imẽnpit
soat em omuju'ũm'ũm osunuy. Eywebe Deus

ekawẽn muwẽn pin cuk adi oğuy biğ ma eye-
tabut am Jesus kay apẽn eybadipyũ oitabun iap
co'i—Judeu'ũmayũ oitabun iap co'i.

14 — Omuwẽnuwẽn cuy eğuy soat kaka dağayũ be
— i juk o'e Jesus Cristo owebe.
Imẽnpuye Cristo juy oğuwẽnuwẽn soat
pe—cewağõnayũ be, cewağõn'ũmayũ be dak.
Deus ekawẽn cuy oğuwẽnuwẽn itaybicayũ be,
itaybit'ũmayũ be dak. 15 Imẽnpuye obicokcok
cĩcã kawẽn idipat muwẽn ãm eywebe, Roma ka
watwat.

16 Deus ja'õbacaan kawẽn idipat kay itabucayũ
daxijojom. Koap Judeuyũ daxijojom itabut puje
ip. Judeu'ũmayũ dak taxijojom itabut puje ip.
Imẽneju obisũsũn ğu kawẽn idipat muwẽn ãm soat
ka watwat pe—obicokcok cĩcã ma. 17 Kawẽn idipat
co buje, wuyetaybit apẽn Deus wuymucũğucũğ
iam.

— Jesus Cristo kay itabucayũ acã cũğ ma oxe —
i'e'em Deus. Soat kabia: — Biğ ma itabut ip cekay
— i'e'em Deus.
Imẽn e'em Deus ekawẽntup: — Deus emumucũğyũ
soat em itait jeedop ip Deus xe itabut ip puye, — i.

18 Deus kabi be omuy. Ixe itakoma jĩjã
jekay'ũmayũ kay, ikẽrẽat mujurũğrũğ'ukayũ
kay. Ibu'u jĩjã ip Deus ekawẽn co am—kawẽn
icẽmat co am, ikẽrẽat mujurũğrũğ ojuy jĩjã ip
puye. Ikẽrẽat mujurũğrũğ'ukayũ kawẽn idipat
muwẽnap muba'oreren tak ip ibu'u warara'acayũ
dak itabut am ibuye. 19 Deus kuy apẽn ixe e'em
iam o'ğutaybin ijodiacat. Imẽn apẽn Deus e'em
iam itaybit put cebe ip. Inaka cekay ğu jĩjã ip.
Imẽnpuye Deus ipiatpi'ajojoan cebe ip. 20 Deus

ma ijo ba'ore wuywebe. Ixe bit soat o' g̃ug̃ẽ ipi
dag̃acat. Ixe emumug̃ẽ jo buje, wuyetaybit soat
podi ma Deus ya'õbaca iam—ya'õbacaap i'ũm g̃u
iam. Wuyetaybit tak ixe acã Deusat iam. Kuyje
itaybit osodop ip iboam ipi dag̃acayũ. Imẽnpuye
“Deus kake iap iba'arẽm wuyxe” i'e ba'ore cebe
ip. 21 Itaybit ma'g̃u ip Deus kake iam. Imẽnpit
ibuyxim g̃u ip ikug̃.

— Ẽn acã Deusat — i'e'em g̃u ip. — Ẽn xipat cĩcã —
i'e'em g̃u ip Deus pe.
Cũg̃'ũma jewag̃uyg̃uy ip. Kabiok tag̃ jekuku'ukat
itaybit g̃u poma oju iam. Imẽnpuxim itaybit'ũma
jewag̃uyg̃uy ip. Yag̃uy'ũm ip.

22 — Ocetaybit cĩcã ma oceju bit — i te'e ma e'em
ip.
Deus xe bit itaybit g̃u jĩjã ip. 23 Imẽnpit Deus
acã je'ũ g̃u. Soat em itait nuynuy. Ixeyũ bit
ibu'u jĩjã ibuyxim Deus kuk am, ijo ba'ore buye.
Imẽneju ijodiat co'iat mug̃ẽg̃ẽm ip wita'am, im tak,
ourom tak. Soat ijodiacat pit je'ũ. Soat em g̃u
itait nuynuy ip. Wasũ jo'iat tak imug̃ẽg̃ẽm ip, puca
jo'iat tak, jewururug̃at co'iat tak. Jemumug̃ẽ wap
jẽg̃'aecõg̃cõg̃ ip “Eyju acã Deusyũ ocexe” i'e am
cebe.

24 Ikẽrẽat mujurũg̃ pin acã ip. Imẽnpuye
jekupinap tag̃ ceku am ip Deus o'jepere.
Imẽnpuye yukpiwatpi ma ip jekukum ikẽrẽat
mujurũg̃rũg̃. Isũsũn'ũma ip jekukum jeweweju
ikẽrẽat mug̃ẽg̃ẽm. 25 Imẽnpuye kawẽn icẽmat ip
ibu'u napaap ekawẽn kay am.

— Ẽn acã a'õbuyxi — i'e'em ip soat mug̃ẽg̃ẽ'ukat pe
g̃u—cemumug̃ẽ be acã.

Deus pe acã wuye'e but:

— Soat podi ma ẽn a'õbaca — i.
Soat em ma juy imẽn acece cebe.

26 Soat mugẽgẽ'ukat kuğ ğu ip
ibuyxim—jemumugẽ kuğ acã. Imẽnpuye Deus
o'jepere ip ikẽrẽat mugẽ ãn. Imẽnpuye ağokatkat
kay oibu'un ip aoyũ. Jewenuy'ũnakẽkẽm ã ip o'e
jeweweju. 27 Imẽnpuxim ağokatkayũ aoyũ aoyũ
kay oibu'un. Ağokatkayũ acã o'e ip cekay jĩjã.
Jewenũn'o'om ã o'e ip. Imẽğap pit ikẽrẽ jĩjã Deus
xe. Imẽneju jeweweju ma ip ipiat'ajojom xipat'ũm
cĩcã ip puye.

28 Deus ekawẽn kay pin ğu ip. Itaybin
pin ğu ip kawẽn icẽmãn. Imẽnpuye Deus ip
o'jepere ikẽrẽat kay ğebum am, warẽmtağ ceku
am tak. 29 Imẽnpuye ka'ũma ma ixeyũ'in cũğ
ma jekukum. Soat kabia warẽmtağ cĩcã ip
jekukum Deus etabutpe, jebureyũ etabutpe
dak. Ikẽrẽat mujurũğrũğxi ip. Itabikuku
ip soat kay jebubun. Ikẽrẽm warara'acat
kuğ ip. Itabutkarey ip warara'acat kay.
Warara'acat aokakaxi ip. Dapxixi'uk cĩcã ip.
Warara'acat muğuykukukuxi ip. Soat em
itakoma ip warara'acat kay. Warara'acat ekawẽn
mukẽrẽrẽrẽnxi ip. 30 Warara'acat muymuyxi ip.
Itakoma jĩjã ip Deus kay. Ibuyxim ğu warara'acat
kuğ ip. Jewexe ip ya'õbuyxi.

— Oceju acã oca'õbaca — i napa ma e'em ip je-
wawẽğmuboğ am jewexe. Soat em: — Apẽn ğuto
ace'e ikẽrẽan? — i'e'em ip jewewebe.
Kũyjobit'ũm cĩcã ip jebay a'õ kay. 31 Itaybit'ũm cĩcã
ip apẽn cũğ ma iam, apẽn cũğ ğu iam tak. Ja'õ

dag̃ g̃u ip jekukum. Ka'ũma ma ikukpin cexe ip. Itabotaidabotbot g̃u ip warara'acat kay.

32 — Ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukayũ je'ju ipiat'ajojoap kay — i'e'em Deus. — Soat em jeedop ip ipiat'ajojom — i'e'em.
Itaybit ip iboap ekawẽn. Inaka ip big̃ ma buk ikẽrẽat kay. Icokcok ip e'em warara'acat pe ikẽrẽat mujurũg̃ ãm, jebuxim i'eat pin ip puye.

2

1 Eyju bit aco'i e'em eyewewebe: — Ocebuxim'ũma ixeyũ ikẽrẽat kug̃ Deus xe — i.
Imẽnpit ixeyũ ekukuap co'i eyju dak jekukum. Imẽnpuye eyju dak ikẽrẽat kug̃ cexe. “Ikẽrẽat kug̃ g̃u oceju bit” i'e ba'ore eywebe.

2 — Ipiat osupi'ajoat eywebe, ikẽrẽat kug̃ eyju buye — i'e'em Deus pit ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukayũ be.
Deus soat em cũg̃ ma e'em. Imẽnpuye wuyetaybit cũg̃ ma ixe ipiatpi'ajoan ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukayũ be iam. 3 Oburereyũ, tũybe Deus ocewebe g̃u ipiat supi'ajoat warara'acat pe acã iãn eyju e'em. Inaka ixeyũ ekukuap co'i eyju dak jekukum. Imẽneju Deus ipiat supi'ajoat eywebe ixeyũ beap co'i. Tũybe ocenapõn ipiatpi'ajoap puxim iãn eyju e'em.

4 — Gaxĩn ma aco'i ikẽrẽat mug̃ẽg̃ẽap jepere ip — i'e'em Deus jewebe ma.
Imẽnpuye soat em xipan eykug̃. Yukpiceg̃e g̃u eykug̃.

— Ipiat osupi'ajoat g̃u buk cebe ip — i'e'em jewebe ma.

Ixe xipan eykuğ ibikuy eywebe ikẽrẽat mujurũğrũğap epere am puye. Eyju bit e'em:

— Ga'a ikẽrẽat ağujurũğrũğ — i. — Deus ipiat supi'ajoat ğu wuywebe — i napa ma eyju e'em.
5 Guyjom Deus jetakomaap ğubapuk ikẽrẽat mujurũğrũğ'ukayũ be. Ibo kabia be ipiat supi'ajoat ixeyũ be. Cũğ ma ipiat supi'ajoat cebe ip. Eyju bit eybu'u jĩjã ikẽrẽat mujurũğrũğap epere am. Eybu'u jĩjã kũyjobit am ixe a'õ kay. Imẽneju ikẽrẽat mujurũğrũğ'ukayũ be ipiatpi'ajoat puje, warara'acat podi ma eywebe ipiat supi'ajoat.
6 Guyjom Deus apẽn cuk adi oekuku ip iaptei ideida soat pe ijodiacat pe. 7 Pũğpũğ ijodiacayũ'in xipacat mujurũğrũğxi. Deus bikuyap tağ ceku pin cĩcã ip. Deus co'ian jedipap kudadam tak ip. Deus e'em cebe ip: “Eyju xipat oxe” iap kudadam tak ip. Deus xe jedop ip iap kudadam tak ip. Soat em itait jeedop ip cexe je'ũ buje ixeyũ ma.
8 Warara'acayũ bit jewekay acã ğebum jewemucokcokap ojuy. Cũğat o'jepere ip xipat'ũmat kay je'e am. Deus itakoma jĩjã jeenuy ixeyũ kay. Ipiat supi'ajoat cebe ip. 9 Deus ipiat supi'ajoat soat pe ikẽrẽat mujurũğrũğ'ukayũ be. Warara'acat podi ma ipiat supi'ajoat Judeuyũ be. Judeu'ũmayũ be dak ipiat supi'ajoat. Ipiatpi'ajojom cĩcã jeedop ip. Imẽn Deus warẽmtağ ip cuk adi oekuku iaptei ideida cebe ip. 10 Deus xipacat mujurũğrũğ'ukayũ ğuwarurun. Jesus Cristo jo'iayũm jeedop ip jedipap kuğ, ja'õbuyxiap kuğ tak. Yağuybabibi jeedop ip soat em. Deus ixeyũ ağuymubabibin jeenuy. Imẽn Deus apẽn cũğ ma ip cuk adi oekuku iaptei ideida cebe ip. Koap Judeuyũ be ideida.

Kanomũm Judeu'ũmayũ be ideida. 11 Imẽn Deus
cũg̃ ma soat kug̃—Judeuyũ kug̃, Judeu'ũmayũ kug̃
tak.
12-15 Judeu'ũmayũ ma Deus pe wuyawẽwẽap
ekawẽn tup kug̃ g̃u ip, Deus Moisés pe o'g̃uwẽn
iap ekawẽn tup kug̃ g̃u. Imẽnpuye itaybit g̃u ip ixe
ekawẽn. Ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃ ip. Inaka Deus ixeyũ
g̃uju ipiat'ajojoap kay ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃apteim.
Imẽnpit:

— Wekawẽn tag̃ g̃u juk adi epekuku — i'ũmg̃u
je'e cebe ip, ixe ekawẽn tup kug̃'ũm puye. — Cũg̃
ma eyju oxe — i je'e Deus jekawẽn coco'ukayũ be
g̃u—jekawẽn tag̃ jekuku'ukayũ be acã. Imẽn je'e.
Judeu'ũmayũ Moisés ekawẽn tup kug̃ g̃u. Jekpiwat-
pin ma aco'i cekawẽn tag̃ jekukum ip itaybit g̃u
ma'g̃u ip cekawẽn. Cekawẽn tag̃ jekuku'ukat co'i ip
g̃ebuje bit. Ixeyũ ekukuap co buje, warara'acayũ
e'em:

— Jebinũn pewi ma teyũku Deus pe wuyawẽwẽap
ekawẽn tag̃ jekukum cekawẽn tup kug̃ g̃u ma'g̃u —
i.
Jebinũn pewi ma ip itaybit apẽn cedag̃ iam, apẽn
cedag̃ g̃u iam tak. Ikẽrẽat mujurũg̃ puje, “Ikẽrẽat
og̃ujurũg̃,” i'eẽm ip jewebe ma. Cũg̃ ma jeku
buje dak, “Cũg̃ ma õn jekukum,” i'e'em ip jewebe
ma. Judeuyũ bit Deus pe wuyawẽwẽap ekawẽn
tup kug̃. Itaybit ip ixe ekawẽn. Inaka ikẽrẽat
mujurũg̃rũg̃ ip. Imẽnpuye Deus ixeyũ g̃uju ip-
iat'ajojoap kay.

— Wekawẽn tag̃ g̃u juk adi epekuku — i je'e cebe
ip.
16 Guyjom Deus Jesus Cristo jomuy apẽn cuk
adi oekuku ip iaptei teida am soat pe. Xipacat

je'ğũm xipacayũ be xipacat muğẽğẽapteim.
Kũyjobit'ũmayũ bit ğuju ipiat'ajojoap kay
kũyjobit'ũmapteim.

17 Pãm eyju? Ajo-kay eyju jeğebubum?

— Oceju bit Judeuyũ — i eyju e'em. — Oceju acã
cũğ ma Deus xe ixe be wuyawẽwẽap ekawẽn tup
kuğ puye — i eyju e'em.
Jewexe eya'õbuyxi.

— Oceju acã Deus ocenaẽ jebekitkiyũm — i'e'em
eyju te'e ma. 18 — Oceju acã ocetaybit apẽn Deus
ibikuy iam — i te'e ma eyju dak e'em. — Oceju
acã ocetaybit apẽn cũğ ma iam, apẽn cũğ ğu iam
tak, Deus pe wuyawẽwẽap ekawẽn coco'uk puye
— i te'e ma eyju e'em. 19 — Warara'acayũ itaybit
ğu apẽn cũğ ma iam, apẽn cũğ ğu iam tak — i eyju
e'em. — Oceju acã ocetaybit — i te'e ma eyju e'em.
— Warara'acayũ itaybit ğu Deus ekawẽn — i dak
eyju e'em. — Soat podi ma oceju bit ocetaybit —
i te'e ma eyju e'em. — Oceju acã warara'acayũ
oceğutaybitbin — i te'e ma eyju e'em. 20 — Oceju
acã itaybit'ũmayũ mutaybitbin kawẽn icẽmãn — i
te'e ma eyju e'em. — Kawẽn icẽmãn yaypan'isuayũ
mutaybitbin tak oceju bit — i te'e ma eyju e'em. —
Oceju acã ocetaybit kawẽn icẽmãn, kawẽn cũğan,
Deus pe wuyawẽwẽap ekawẽn tup kuğ puye — i te'e
ma eyju e'em.
21 Warara'acayũ mutaybitbin acã eyju jekukum.
Jewemutaybitbin'ũma eyju bit jekukum.

— Warara'acat pubut epetujupa'um ğu juy —
i eyju e'em warara'acat pe ma. Eyju dak tu-
jupa'um'um ma.

22 — Warara'acat tayxi kaykay g̃u juy epesop — i
eyju e'em warara'acayũ be. Eyju dak warara'acat
tayxi kaykay ma.
— Deusbaroyũ kay g̃u juy epeku — i eyju e'em
warara'acayũ be.
Eyju bit ijodiat kay jĩjã Jesus Cristo kayap podi ma.
23 — Deus pe wuyawẽwẽap ekawẽn tup kug̃ oceju
bit — i eyju e'em soat pe te'e ma.
Cekawẽn tag̃ g̃u eyju bit jekukum. Imẽnpuye
Judeu'ũmayũ cekawẽn tup kug̃'ũmayũ Deus
mubuyxi'ũm'ũm cũg̃'ũma eyju jekukum puye.
24 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup: Judeuyũ,
Judeu'ũmayũ Deus muymuy eyju cũg̃'ũma
jekukum puye, i.
25 Imẽntak Deus pe wuyawẽwẽap ekawẽn
kay kũyjobit pima, cũg̃ ma eywebe ikap'isuat
taypu'ag̃obixeedakat am teku Deus ebekit
iap mubapuk am soat pe—Judeu'ũmayũ be.
Eyju ixeedakatkan oceju Deus ebekitkiyũ
iap mubapukpug̃ soat pe. Deus ekawẽn kay
kũyjobit'ũm pima bit, te'e ma ixeedakatkan
eyju, Deus ebekit'ũmat co'i eyju jekukum puye.
26 Judeu'ũmayũ bit jedaypu'ag̃obixeedakatkan g̃u.
Deus pe wuyawẽwẽap ekawẽn kay kũyjobit pima
bit, Judeuyũ jo'i e'em ip Deus xe—jebekitkiyũ
jo'i—kũyjobicayũ jo'i.
— Eyju webekitkit — i'e'em Deus cebe ip ix-
eedakat g̃u ma'g̃u ip.
27 Eyju ma eyxeedakatkanat. Deus pe
wuyawẽwẽap ekawẽn tup kug̃ eyju. Imẽnpuye
eyetaybit cũg̃ ma jeku am Deus xe iam. Inaka
eyju kũyjobit'ũm cekawẽn kay. Judeu'ũmayũ
bit ixeedakacap g̃u ip. Deus pe wuyawẽwẽap

ekawẽn tup kuĝ ĝu ip. Inaka cekawẽn kay kũyjobit pima, ikẽrẽat kuĝ ĝu ip Deus xe—Kũyjobicayũ—Judeu'ũmayũ. Eyju bit ikẽrẽat kuĝ cexe kũyjobit'ũm puye, Judeuyũ. 28 Wuyju Deus ebekitkit wuyxeedakacap tomuju ĝu—ixe ekawẽn kay kũyjobicap tomuju acã. Pũĝpũĝayũ te'e ma e'em:

— Deus ebekitkit oceju — i. Te'e ma ip jexeedakatkacan.

Te'e ma ip Deus ekawẽn tup kuĝ, kũyjobit'ũm ip puye.

— Webekitkiyũ ĝu eyju — i'e'em Deus ixeyũ be, kũyjobit'ũm puye.

29 Warara'acayũ cũĝ ma e'em:

— Judeuat oceju bit — i. — Deus ebekitkiyũ oceju — i dak.

Jebikuyap taĝ ĝu ip jekukum—Deus bikuyap taĝ acã. Deus biõĝbuk nuynuy cebe ip.

— Eyju ma webekitkiyũ — i'e'em Deus ixeyũ be, jexeedakatkanat ĝu ma'ĝu ip. — Xipat cĩcã eyju — i'e'em Deus cebe ip.

“Eyju xipat oxe” i'eap kudadam ĝu ip ijodiat pe. Deus pe acã “Eyju xipat oxe” i'eap wiwim ip. Soat Deus ekawẽn kay kũyjobicayũ cebekitkiyũ—Judeuyũ, Judeu'ũmayũ dak.

3

1 — Jewewejo'i kũyjobicayũ Deus ebekitkiyũ bima, apeĝãm paxi wuyju judeuyũ? — i du eyju e'em owebe? — Apẽĝãm paxi wuyju wuydaypu'aĝobixeedakatkan? — i du eyju e'em owebe? — Xipat ĝu aco'i wuyju Judeuyũ iap — i du eyju e'em owebe?

2 — Xipat cĩcã ma wuyju Judeuyũ iap — i õn pit
e'em eywebe. Deus jekawẽn o'g̃uwẽn Judeu'ũmayũ
be g̃u—wuy'ajojoyũ'ũm'ũm pe acã. Imẽnpuye
wuyju Judeuyũ iap xipat cĩcã. Jekawẽn o'g̃uwẽn
cebe ip ixeyũ be imuwẽn ãm warara'acayũ be.

3 — Imẽnpit pũg̃pũg̃ wuy'ajojoyũ'ũm'ũm'in
oibu'un ip ixe ekawẽn tag̃ jeku am — i du eyju e'em
owebe? — Gasũ aco'i Deus je'e g̃u wuywebeam
apẽn cuk adi o'e'e iap tag̃, cekawẽn tag̃ oibu'un ip
puye — i du eyju e'em owebe?

4 — Ja'õ dag̃ ma Deus je'e wuywebeam tak — i õn
pit e'em eywebe.
Soat ma napapa'uk. Deus pit napapa'uk g̃u. Imẽn
e'em Deus ekawẽn tup:

Deus, ẽn acã icẽmãn e'em, i. "Cũg̃'ũma ẽn ocekug̃"
i napa ma e'em emuymuy'ukayũ, i. Inaka ẽn acã
cũg̃ ma soat kug̃, i.

Imẽn e'em Deus ekawẽn tup.

5 — Cũg̃'ũma wuyeku buje bit, Deus acã cũg̃ ma
jekukum iap ibapuk e'em wuyekukuap cocoayũ
xe — i aco'i eyju e'em owebe.
Eyxe xipat wuywebe cũg̃'ũma jeku am
warara'acayũ mutaybit am Deus acã cũg̃ ma
iam. Imẽnpuye:

— Cũg̃ g̃u Deus pe ipiatpi'ajoan wuywebe
warẽmtag̃ wuyekukuapteim — i te'e ma eyju e'em
owebe.
Ijodiat puxim õn kawẽnwẽn g̃asũ, adeayũ icẽm g̃u
e'em puye.

6 — Deus soat em cũg̃ ma wuykug̃ — i õn pit e'em.
— Deus cũg̃'ũma ibima, iba'ore kuka o'e ixe be cũg̃
ma apẽn cuk adi ajekuku iap teida am soat pe

wuywebe. Imẽnpit ixe cũg̃ ma iboap ideida — i õn pit e'em.

7 — Cũg̃'ũma weku buje, “Deus acã cũg̃ ma jekukum,” i je'e ip ocekukuap cocoayũ — i du eyju e'em owebe? — “Soat podi ma Deus cũg̃ ma,” i je'e ip — i du eyju e'em owebe? — Imẽnpuye warẽmtag̃ cuy ajeku warara'acayũ be “Deus acã cũg̃ ma” i'e am — i te'e ma eyju e'em. — Imẽnpuye cũg̃ g̃u Deus pe ipiatpi'ajoan ocewebe warẽmtag̃ ocekukuapteim — i te'e ma eyju e'em owebe. 8 Imẽneju:

— G̃a'a ikẽrẽat ag̃ujurũg̃ — i'ũmg̃u juy ace. — Wuywebe ikẽrẽat mujurũg̃ puje, adeayũ itabut je'e Deus acã xipat iap kay — i'ũmg̃u juy ace. — G̃a'a ikẽrẽat ag̃ujurũg̃ Deus acã xipat iam itabut'ũmayũ mutaybit am — i'ũmg̃u juy ace.

— Imẽn e'em Paulo dak — i napa ma e'em omuymuy'ukayũ dak.
Deus cũg̃ ma ipiat supi'ajoat omuymuy'ukayũ be.

9 Deus xe Judeu'ũmayũ podi ma xipat tu wuyju Judeuyũ buye? Ka'ũma! Jewewejo'i ma wuyju ikẽrẽat kug̃ Deus xe—Judeuyũ, Judeu'ũmayũ dak. Wuywebe dak ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃ap epere ba'ore. Kuy iboap og̃uwẽn eywebe. 10 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:

Ka'ũmg̃u cedag̃ ma jekuku'ukat—pũg̃ tak ka'ũma ma, i. 11 Soat ip itaybit g̃u apẽn cũg̃ ma Deus xe iam, apẽn cũg̃ g̃u iam tak, i. Ka'ũmg̃u Deus a'õ dag̃ cekupinat, i. 12 Wũy ma o'e ip Deus wi oitabidaoat puxim, i. Ka'ũmg̃u xipacat mujurũg̃rũg̃'ukat—pũg̃ tak ka'ũma, i. 13 Cekawẽnkẽrẽ jĩjã ip itaypi koceat puxim,

i. Napapa'uk cĩcã ip, i. Warara'acat muy-
muyap cẽmcẽm ikõmbie dagwi ip puybu tũypiat
puxim, i. 14 Warẽmtaksug̃ e'em ip warara'acat
pe, i. 15 Itadaodao ip warara'acat ekawẽn
mukẽrẽrẽnap kay, yaokaap kay dak, i. 16 Soat em
jexeat cokcokap mu'ũm ojuy ip, i. Warara'acat
mutabibin ip soat em, i. 17 Itaybit g̃u ip kaba'ũm
jedop am warara'acat eju, i. 18 Itaybit g̃u ip Deus
kuk am ibuyxim, i.

Imẽn e'em Deus ekawẽn tup.

19 Ibo dup ekawẽn icẽmãn! Imẽn Deus Judeuyũ
awẽwẽm jekawẽn. Wuyetaybit iboam. Imẽnpuye
te'e ma e'em ip Deus pe: — Oceju acã ekawẽn tag̃
jekukum — i. Judeu'ũmayũ dak ixe ekawẽn tag̃ g̃u
jekukum. Imẽneju mũg̃ ma ip Deus etabutpe soat
ip ikẽrẽat kug̃ puye—Judeuyũ, Judeu'ũmayũ dak.
20 Ka'ũma ma soat ekawẽn tag̃ jekukum—Deus
ekawẽn tag̃. Imẽnpuye abu be Deus e'em "Cũg̃ ma
juy epesop oxe wekawẽn tag̃ eyekuap tomuju" i?
Ka'ũma be ma! Deus ekawẽn wuyetaybit puje,
wuyetaybit soat wuyju ikẽrẽat kug̃ Deus xe iam.

21 Gasũ bit apẽn õn ipi watwat mucũg̃cũg̃ iap
Deus o'g̃uwẽn wuywebe.

— Eyju cũg̃ ma e'em oxe eyawẽwẽap ekawẽn tag̃
eyekukuap tomuju g̃u — io'e Deus wuywebe.

Imẽn Moisés wuymutaybitbin tak. Deus ekawẽn
muwẽnuwẽn'ukayũ dak iboam wuymutaybitbin.

22 — Eyju bit cũg̃ ma oxe — i'e'em Deus ipi watwat
pe Jesus Cristo kay itabut puje acã.

Soat pe itabucat pe: — Ẽn cũg̃ ma oxe — i'e'em
Deus—Judeu be—Judeu'ũmat pe dak.

23 Soat ipi watwat ikẽrẽat o'g̃ug̃ẽ. Ka'ũma
ma ikẽrẽat kug̃ g̃u. Wũy ma o'e ip Deus
wi—warara'acat podi ma idipat wi, ikẽrẽat kug̃
puye. 24 Deus pit ikẽrẽat uk'ug̃ wuywebewi
Jesus Cristo oe'ũ wuywebeam puye. Ikẽrẽat
mug̃ẽg̃ẽaptei o'teida je'ũ ãm. Imẽnpuye wuyju
cũg̃ ma Deus xe ixe oe'ũ buye. Deus tei'ũma
wuymucũg̃ucũg̃, ixe soat em xipan wuykug̃
puye. Cristo Jesus kay wuyetabun puje acã,
wuymucũg̃ucũg̃. 25 Deus Jesus Cristo o'g̃udot
ijodi ce'ũ ãm wuywebeam. Ixe oe'ũ ikẽrẽat
mujurũg̃rũg̃apteida am. Ixe kay wuyetabut puje,
Deus ikẽrẽat uk'ug̃ wuywebewi. Jesus Cristo
o'g̃udot ce'ũ ãm õn cũg̃ ma eykug̃ iam wuymutaybit
am. Kuyje Deus ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukayũ o'g̃uju
g̃u ipiat'ajojoap kay. Yukpiceg̃e g̃u osunuynuynuy
ixeyũ kug̃.

— Ɠuyjom okpot je'ũ soat peam — io'e jewebe
ma. — Ixe kay itabucayũ og̃uju g̃u ipiatpi'ajojoap
kay — io'e jewebe ma. 26 Ɠasũ bit: — Ɠebum õn
ipi watwat ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃ iap kay — i'e'em
Deus. — Cug̃ ma kuka o'e owebe ipiatpi'ajoan cebe
ip, ikẽrẽat ip o'g̃ujurũg̃rũg̃ iapteim — i'e'em ixe. —
Ɠasũ bit cũg̃ ma kuka o'e owebe ikẽrẽat uk am
eywebewi, Cristo oe'ũ buye — i'e'em Deus Jesus
Cristo kay itabucayũ be. — Eyju cũg̃ ma oxe Jesus
oe'ũ buye — i'e'em itabucayũ be.

27 Imẽneju “Warara'acat podi ma cũg̃ ma oceju
bit,” i'e but tu wuywebe? Ka'ũma. I'e but g̃u
wuywebe. Ka'ũma ma cũg̃ ma Deus xe xipacat
mujurũg̃rũg̃ap tomuju. Cũg̃ ma wuyju cexe
Jesus Cristo kay wuyetabut puye acã. Imẽnpuye
“Warara'acat podi ma cũg̃ ma oceju bit” i'e ba'ore

wuywebe. 28 Wuyju cũg̃ ma Deus xe xipacat
mujurũg̃rũg̃ap tomuju g̃u—Jesus Cristo kay
wuyetabucap tomuju acã. Iboam wuyetaybit kuy.
29 Deus Judeuyũ mucũg̃ ojuy acã du? Ibu'u du
Judeu'ũmayũ mucũg̃ ãm? Ka'ũma! Ibikuy ma. Soat
itabucayũ mucũg̃ucũg̃ ixe—Judeuyũ mucũg̃ucũg̃,
Judeu'ũmayũ mucũg̃ucũg̃ tak. 30 Imẽnpuye pũg̃ tag̃
ma Deus soat kug̃ ipi watwat kug̃. Jesus Cristo
kay itabun puje acã Judeuyũ mucũg̃ucũg̃. Cekay
itabun puje acã Judeu'ũmayũ mucũg̃ucũg̃ tak.
31 Imẽneju:

— Moisés ekawẽn tag̃ g̃u ajeku—Deus o'g̃uwẽn
cebe iap ekawẽn tag̃ g̃u—Jesus Cristo kay
wuyetabut puye — i'ũmg̃u juy ace.

Cekay wuyetabut pima dak, kuyjeat ekawẽn cuy
ibuyxim ajukuk.

4

1 — Ajoap tomuju Abraão cũg̃ ma osunuy Deus
xe? — i du eyju e'em owebe?
Wuydobu'ũm Abraão'ũm Judeuyũ dobu'ũm.
Apẽnpuye "Ẽn cũg̃ ma oxe" io'e Deus cebe iam
õn jeymutaybin.

2 — Ẽn cũg̃ ma oxe — io'e Deus Abraão be.
Imẽn Deus e'em xipacat mug̃ẽg̃ẽap tomuju ibima:
"Warara'acat podi ma õn cũg̃ ma Deus xe" i kuka
juk o'e Abraão. Imẽnpit xipacat mug̃ẽg̃ẽap tomuju
g̃u "Cũg̃ ma ẽn oxe" io'e Deus cebe.
3 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:

Abraão bit itabut osunuy Deus kay, i. Deus tak
o'e cebe "Cũg̃ ma ẽn oxe" i, cekay itabut puye, i.

Imẽn e'em Deus ekawẽn tup. 4 Wuyekapik puje
wuyekapikaptei bubum wuyju. Tei'ũm iũm'ibit

pupum g̃u wuyju. Wuyekariwa ceweroap wuyweju iap pupum acã wuyju. 5 Imẽn g̃u bit Deus wuykug̃. Deus e'em:

— Ẽn cũg̃ ma oxe — i xipacat mug̃ẽg̃ẽ'ukat pe g̃u—jekpot kay itabucat pe acã.
Itabun puje acã:

— Ẽn cũg̃ ma oxe — i'e'em Deus ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'uk osunuyiat pe.
Ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'uk osunuyiat cũg̃ ma Deus xe xipacat mug̃ẽg̃ẽap tomuju g̃u—Jesus kay itabucap tomuju acã.

6 — Ẽn cũg̃ ma oxe, xipacat mug̃ẽg̃ẽap tomuju g̃u, etabucap tomuju acã — i'e'em Deus.
Imẽnpuye cũg̃at icokcok cĩcã e'em. Davi dak iboap cuk adi o'g̃uwẽnuwẽn. Imẽn Davi o'e:

7 Kuy bima kũyjobit'ũm osunuy iat icokcok e'em Deus pe cebewi ikẽrẽat uk puje, i. Ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'uk osunuyiat icokcok e'em Deus pe ikẽrẽat mu'ũm puje, i. 8 Cũg̃at kay ibu'u tũibit icokcok e'em, i. Deus apẽn ixe juk adi ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃rũg̃ iap kay g̃ebum'ũm pima, icokcok e'em, i.
Imẽn Davi o'e kuyje.

9 — Icokcok ip e'em — i mo adi a'g̃u o'e Davi. Abuyũ icokcok soat em? Taypu'ag̃obixeedakat'ibiyũ acã du? Judeuyũ acã du? Ka'ũma! Ixeedakat'ũm'ibiyũ dak icokcok ma—Judeu'ũmayũ. Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:

Abraão itabut o'e Deus kay, i. Deus o'e cebe “Ẽn cũg̃ ma oxe” i, cekay itabut puye, i.

10 Puje “Cũg̃ ma ẽn oxe” io'e Deus Abraão be?
Abraão jedaypu'ag̃obixeedakacat puje du?
Ka'ũma!
— Cũg̃ ma ẽn oxe — io'e ixeedakat'ũm pima.
11 Guyjom acã o'jedaypu'ag̃obixeedakacat Abraão.
— Ẽn cũg̃ ma oxe — io'e Deus Abraão be ixeedakacat awap ma. — Ẽn cũg̃ ma oxe — io'e Abraão be, jekay itabut puye.
Guyjom o'jedaypu'ag̃obixeedakacat “Õn cũg̃ ma Deus xe wetabucap tomuju” i'e am soat pe warara'acat pe. Abraão cũg̃ ma osunuy Deus xe itabut puye. Cũg̃ ma osunuy ixeedakacat'ũm awap ma. Imẽnpuxim Judeu'ũmayũ dak cũg̃ ma Deus xe itabun puje. Cũg̃ ma ip cexe ixeedakacat g̃u ma'g̃u ip. Imẽneju Abraão ixeyũ ebay jo'i Abraão etabucap co'i ip itabut Deus kay buye. 12 Judeuyũ etabun puje, cũg̃ ma ip Deus xe. Cũg̃ ma cexe jexeecukap tomuju g̃u, jetabucap tomuju acã. Abraão etabucap co'i ma ip itabut. Imẽneju Abraão ixeyũ ebay buxim Deus xe ixe buxim ixeedakacap tomuju g̃u—ixe buxim itabucap tomuju acã.
13 — Wa'õbi soat ka dag̃acat kukan ecesũy — i juk o'e Deus Abraão be. — Enaxeg̃ebitbit tak soat ka dag̃acat kukan je'e ip — i juk o'e. — Soat eipi og̃ũm eywebe — i dak o'e Deus. Iba'ore soat pe wuywebe soat ekawẽn tag̃ jeku am—wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃. Imẽnpuye Deus o'e: “Xipacat og̃ũm ewebe,” i Abraão be wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃ cekuap tomuju g̃u—itabucap tomuju acã; cũg̃ ma Deus xe iap tomuju dak. 14 Imẽnpuye Deus xipacat ũmũm wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃ jekuku'ukayũ be acã g̃u. Ixeyũ be acã iũmũm pima, te'e ma kuka

juk ace wuyetabut Jesus Cristo kay; te'e ma dak kuka juk Deus o'e wuywebe “Xipacat oğũm eywebe” i. 15 Imẽn Deus ipiatpi'ajojoan jekawẽn kay kũyjobit'ũmayũ be.

— Kũyjobit ğu eyju wekawẽn kay — i ğu bit e'em cekawẽn co'ũmayũ be, itaybit ğu ip cekawẽn puye.

16 Imẽneju Deus tacup ğu.

— Xipacat oğũm ewebe, okay etabut puye — i juk o'e wuydobu'ũm pe—Abraão'ũm pe.

Deus soat em ja'õ dağ e'em wuywebe. Imẽnpuye soat itabucayũ xipacat je'jat Deus xewi Abraão buxim.

— Soat em wekawẽn kay kũyjobicayũ be acã xipacat oğũm — i'ũmğu o'e Deus. — Soat pe okay itabucayũ be xipacat oğũm — i acã o'e.

Imẽneju Abraão wuyebay buxim Deus xe, ixe etabucap co'i wuyetabut puye. 17 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:

Wa'õbi ade ka watwat je'e “Abraão wuyebay jo'i Deus xe, ixe etabucap co'i wuyetabut puye,” i, io'e Deus Abraão be, i.

Abraão itabut osunuy Deus kay. Ixe Deus waram ce'ũ'ũay'u mutaicin. Ka'ũmğu osodop iat mubapukpuğ ixe. Ixe Deus ja'õ dağ ma juk adi Abraão kuğ osunuy.

18 — Enaxeğebitbit ma jeedop ade jĩjã — i juk o'e Deus Abraão be. — Wa'õbi ade ka watwat kukukan ecesũy — io'e.

Iboap kay itabut osunuy Abraão.

— Deus ja'õ dağ je'e owebe — i juk adi o'e Abraão jewebe ma.

Itabut cĩcã osunuy imujurũğ pa'oren ma'ğu ipot aypa buye. Owebe jekpot ũmap wiwim osunuy

Deus cebe. 19 Ixe aypa jĩjã osunuy. Ijasũn 100
koatoap wi osunuy.

— Okpotpet put g̃u ma oce aypa oce buye — io'e
jewebe ma. — Otayxi Sara dak i'it'et put g̃u o'e
yabut puye — io'e jewebe ma.
Inaka itabutbũt g̃u osunuy Deus ekawẽn
kay—itabut cĩcã ma.

20 — Deus okpon je'g̃ũm g̃u — i'ũmg̃u o'e Abraão.
— Je'g̃ũm paxi? — i'ũmg̃u dak o'e.
Ixe bit itabut cĩcã osunuy Deus okpon je'g̃ũm iap
kay aypa ma'g̃u. Jewa'õmucanucan osunuy, itabut
Deus kay buye. Imẽnpuye:

— Ẽn soat podi ma xipan okug̃ — i'e'e'uk osunuy
Deus pe. 21 — Soat iba'ore g̃u Deus pe — i'e'e'uk
osunuy Abraão. — Ja'õ dag̃ em owebe — i'e'e'uk
osunuy. — Okpon je'g̃ũm ja'õbacaan i'e'e'uk osunuy
jewebe ma. 22 Imẽne ju:

— Ẽn cũg̃ ma oxe — i juk o'e Deus cebe.
Imẽn Deus o'e Abraão itabut osunuy buye.
23 Ixe cũg̃ ma osunuy Deus xe iap ibararak
opop Deus ekawẽn tup pe. Abraão cũg̃ ma
osunuy jetabucap tomuju iaptup o'tupmubararak
kuyjeayũ. Kuyjeayũ mutaybit am acã g̃u ibodup
o'tupmubararak ip. 24 Wuymutaybit am tak
ibodup o'tupmubararak ip.

— Eyju cũg̃ ma oxe — i je'e Deus wuywebe, ixe
kay wuyetabun puje.
Ixe Deus Jesus o'g̃utait ce'ũap tomukadi.
Wuykukukat o'g̃utait waram. 25 Deus Jesus
o'g̃udot ijodi ce'ũ ãm. Oe'ũ ikẽrẽat uk am
wuywebewi. Jesus o'g̃utait ce'ũap tomukadi Deus

pe “Cũg̃ ma eyju oxe” i'e am wuywebe—o'g̃utait'iat kay itabucayũ be.

5

1 Imẽneju Deus e'em wuywebe: — Cũg̃ ma eyju oxe — i, Jesus Cristo kay wuyetabut puye. Kuy bima kaba'ũm ajop Deus eju wuyetabut'ũm pima. Ɠasũ bit kaba'ũm ace Deus eju wuykukukat Jesus Cristo kay wuyetabut puye. 2 Jesus Cristo kay juk o'e jebay be:

— Teyũku itabut okay — i.

Imẽnpuye Deus xipan wuykug̃. Wuycokcok cĩcã ixe xipat wuykay buye. Ɠuyjom Deus dipap co'i acesop. Wuycokcok cĩcã iboap wiwim. 3 Iboap wiwim pima wuyju ipiatpi'ajojom ijodi. Wuyetaybit wuyetaxi acesop ipiatpi'ajojom puye iam. Imẽnpuye ipiatpi'ajojom pima dak wuycokcok wuyju e'em. 4 Ipiat'ajoam wuyetaxi bima, Deus e'em wuywebe:

— Xipat cĩcã eyju oxe — i.

Deus “Eyju xipat cĩcã oxe” i'e'em pima, wuycokcog̃ acesop Deus xe acesop soat em iap wiwi am. 5 Jewemug̃uykukukum g̃u wuyju Deus co'i acesop iap wiwi am. Ixe jebiõg̃buk o'g̃uõm wuywebe—xipacat o'g̃uõm. O'g̃uõm wuymukũyjo am eykukpin cĩcã oxe iam.

6 Wuywebe xipacat mug̃ẽ ba'ore bima Cristo oe'ũ wuydaxijo am. Wuywebeam ixe oe'ũ xipat'ũmayũ beam. Deus “Eje'ũ juy” i'e buje, oe'ũ. 7-8 Deus xe wuykukpin cĩcã. Imẽnpuye ixe jekpot o'g̃udot ce'ũ ãm wuywebeam. Wuyju ma wuybu'u je'ũ ãm warara'acat e'ũap puxim, cũg̃ ma'g̃u ip jekukum, xipacat mug̃ẽg̃ẽm ma'g̃u

ip. Cristo bit ibu'u g̃u osunuy je'ũ ãm wuywebeam ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃ ma'g̃u wuyju. 9 G̃asũ wuyju cũg̃ ma Deus xe wuywebeam Cristo oe'ũ buye—o'jedoyekereren puye. Cristo bureyũ ma wuyju bit g̃asũ. Imẽnpuye Deus wuymuju g̃u ipiat'ajojoap kay. 10 Wuyetakoma juk adi ajop Deus kay. Deus pit wuymuwexat jebureyũm wuywebeam ipot oe'ũ buye. G̃asũ bit Cristo waram itait o'e. Deus wuydaxijo Cristo itait puye, wuyju ibureyũ buye dak. 11 Wuykukukat Jesus Cristo juk wuymuwexat Deus bureyũm, ixe xe wuykukpin puye, wuywebeam oe'ũ buye dak. Imẽnpuye:

— Obureyũ eyju — i'e'em Deus wuywebe.

Imẽnpuye soat podi ma wuycokcok, wuyju Deus bureyũ buye.

12-19 Imẽnpit ipi watwat ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'uk osodop ip Deus jekawẽn muwẽn awap Moisés pe. Deus pit ipiat o'supi'ajoat g̃u cebe ip jekawẽn tag̃ g̃u juk adi oekuku ip iap teim, Moisés pe wuyawẽwẽap ekawẽn muwẽn awap. Adão koap ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃. Soat ipi watwat o'jebapuk ixe Adão bewi. Soat ixe ebekitkiyũ ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukayũm o'e Deus xe ixe ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃ puye.

— Ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukayũ je'ũ — i juk o'e Deus Adão be.

Imẽnpuye soat ipi watwat je'ũ'ũm g̃asũ dak. Soat wuye'ũ'ẽ ace Adão buxim wuyju dak ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃ puye. Soat cebekitkiyũ ikẽrẽat o'g̃urũg̃rũg̃ Adão juk ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃ iap co'i'ũmg̃u. Inaka oe'ũ'ũ ip soat—Adão badipyũ, Moisés badipyũ dak. Oe'ũ'ũ ip Adão koap ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃ puye. Soat Adão ebekitkiyũ

ikẽrẽat mujurũgrũg̃'ukayũm o'e Deus a'õ kay kũyjobit'ũm ip puye. Adão kũyjobit'ũm pima, soat ixe ebekitkiyũ dak kũyjobit'ũmayũm o'e Deus xe. Imẽneju soat ipi watwat ikẽrẽat kug̃ o'e Deus xe pũg̃ ag̃okatkat ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃ puye.

Soat Adão ebekitkiyũ ixe buxim o'e—ikẽrẽat kug̃. Imẽnpuxim Jesus Cristo kay itabucayũ ixe buxim e'em—ikẽrẽat kug̃ g̃u. Ixe Jesus Cristo oe'ũ ikẽrẽat uk am ipi watwat pewi—soat uk am. Imẽnpuye soat em itait jeedop ip Deus xe cekay itabucayũ. Adão kũyjobit'ũm o'e Deus a'õ kay. Imẽnpuye soat ixe naxeg̃ebitbit je'ũ'ũm. Jesus Cristo bit kũyjobit osunuy Deus a'õ kay. Imẽnpuye soat em Deus xe itait jeedop ip cekay itabucayũ. Pũg̃ ag̃okatkat kũyjobit'ũm osunuy Deus a'õ kay. Imẽnpuye adeayũ ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukayũm o'e Deus xe. Kũyjobit'ũm cĩcã ip osodop Adão buxim. Wara'at pit kũyjobit cĩcã osunuy Deus a'õ kay. Imẽnpuye Deus je'e adeayũ be:

— Eyju cũg̃ ma oxe — i.

Ixeyũ adeayũ kũyjobit Jesus Cristo buxim. Jewejojo'i g̃u bit osodop ip Adão Cristo eju. Jesus xipan wuykug̃ warara'acat podi ma. Ade Adão ebekitkiyũ bit o'ju ipiat'ajojoap pe ixe pũg̃ em ma ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃ puye. Deus pit soat podi ma xipan wuykug̃. Imẽnpuye Cristo o'g̃udot ikẽrẽat uk am soat pewi—ijodiacat pewi. Deus tei'ũma adeayũ daxijojom ijodiacayũ daxijojom, pũg̃ em ma Cristo oe'ũ buye. Adão pũg̃ ma osunuy. Soat ixe ebekitkiyũ ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukayũm o'e Deus xe, Adão ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃ puye.

— Ikẽrẽat kug̃ eyju oxe — i'e'em Deus soat pe Adão ebekitkiyũ be Adão pũg̃ em ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃ puye.

Deus e'em taxijo'ibiyũ be bit:
— Ikẽrẽat kuğ ğu eyju oxe — i, ade em ma'ğu ip ikẽrẽat o'ğujurũğrũğ. — Webekitkiyũ eyju — i'e'em cebe ip, ixe xipat wuykay buye.
Pũğ ağokatkat imẽn ikẽrẽat o'ğujurũğ—Adão. Imẽnpuye soat wuye'ũ'ẽ ace. Wara'acat pit ikẽrẽat kuğ ğu oe'ũ—Jesus Cristo. Imẽnpuye soat podi ma Deus xipan wuykuğ.
— Cũğ ma eyju oxe — i'e'em wuywebe—Jesus Cristo kay itabucayũ be.
Imẽneju soat em wuyetait acesop Deus xe. Soat kukukan acesop Cristo eju. Jesus e'eap Adão e'eap podi ma xipacat kuğ.
20-21 Imẽntak Deus jekawẽn o'ğuwẽn Adão ebekitkiyũ mukũyjo am eyju ikẽrẽat mujurũğrũğ cĩcã iam. Ipi watwat pit biğ ma ikẽrẽat o'ğujurũğrũğ. Soat ipi watwat je'ũ'ũm ikẽrẽat mujurũğrũğ puye. Je'ũ buje ip wũy ma dopdom Deus wi. Deus pit warara'acat podi ma xipan wuykuğ. Ixe Cristo o'ğudot ce'ũ ãm ikẽrẽat uk am wuywebewi. Imẽnpuye wuye'ũ buje soat wuyju Deus xe wuyetait acesop, wuykukukat Jesus Cristo kay wuyetabun puje. Wuykukukat Jesus Cristo xe ma acesop soat em wuyetait

6

1 — Deus pit biğ ma xipan wuykuğ biğ ma'ğu wuyju ikẽrẽat mujurũğrũğ — i õn e'em eywebe.
Imẽnpuye:
— Biğ ma juy ikẽrẽat ağujurũğrũğ, biğ ma Deus xipan wuykuk am — i du eyju e'em owebe?
2 Imẽn ğu juy e'em! Ce'ũat jepidowatwan ğu o'e. Imẽnpuxim wuyju dak ikẽrẽat mujurũğ pin ğu ace'e

Cristo kay wuyetabut puye. 3 Wuymubatisan
puje, g̃asũ bit Jesus Cristo eju mũg̃'i ojeku
iap mubapukpug̃ wuyju soat pe wuyjojoayũ
be. Ikẽrẽat mug̃ẽg̃ẽap acepere kuy apẽn ce'ũat
jepidowatwanap epererem. Kuy eyetaybit iboam.
4 Jesus eju kuy ip wuykot iap puxim ikẽrẽat mug̃ẽ
pin g̃u ace'e, ceweju kuy aje'ũ iap puxim tak.
Iboap mubapukpug̃ wuyju wuymubatisan puje.
Cristo oe'ũ jebay bikuyap tag̃. Wuyju dak Jesus
Cristo bikuyap tag̃ ajeku g̃asũ bit. Ja'õbacaan Deus
ixe waram o'g̃utait. Soat podi ma Deus ya'õbaca,
idip tak. Jesus puxim wuyju dak acejetait waram.
Imẽneju g̃asũ dak wuyag̃uy'isum ajeku.

5 Imẽntak Cristo jekpiwatpin ma oe'ũ korosa be.
Imẽnpuxim wuyju dak wuyukpiwatpin ma ikẽrẽat
ag̃ujurũg̃ g̃u. Deus ja'õbacaap o'jomõg̃ Cristo be
waram imutait puje. Imẽnpuxim wuyju dak Cristo
a'õbacaap kug̃ g̃asũ. Ikẽrẽm cuk adi ajekuku iap
kuy juk acepere. Wuyag̃uy'isum wuyju jekukum
g̃asũ bit ixe a'õbacaap kug̃ puye. 6 Kuy bima
juk adi ikẽrẽat ag̃ujurũg̃rũg̃. Soat em ikẽrẽat
mujurũg̃rũg̃'uk cuk adi ajop. Imẽn jewemuda-
daybotbon cuk adi ajekuku. Cekariwa be imu-
dadaybotbot'ibit enapõn pa'oreap puxim ikẽrẽat
mujurũg̃rũg̃ap epereap pa'ore osunuy wuywebe.
G̃asũ bit ikẽrẽm cuk adi ajekuku iap acepere Jesus
a'õbacaap kug̃ puye. Korosa be Jesus oe'ũ ja'õbacaap
muõm ãm wuywebe ikẽrẽat mujurũg̃ap puxim.
Imẽnpuye ikẽrẽat ag̃ujurũg̃ g̃u g̃asũ bit. 7 Ikẽrẽat
mujurũg̃rũg̃ap epere but wuywebe. Ce'ũat jepid-
owatwanap epereperem. Imẽnpuxim wuyju dak
ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃ap acepere kuy. Cekariwa be
imudadaybotbot'ibiyũ buximayũ g̃u wuyju g̃asũ

bit. 8 Cristo jekpiwatpin ma oe'ũ. Wuyju dak
wuyukpiwatpin ma ikẽrẽm cuk adi ajekukuiap
acepere. Imẽneju wuyetabut soat em wuyetait
acesop Cristo xe iap kay. 9 Deus Cristo waram
o'ğutait ce'ũap tomukadi. Waram pit je'ũ ğu. Abu-
be ixe imuy'ũ but? Ka'ũma be ma! Kuy wuyetaybit
iboam. 10 Pũğ em ma ixe oe'ũ. Oe'ũ ikẽrẽat uk am
soat pewi wuywebewi. Waram pit je'ũ ğu. Ğasũ
bit itabẽğ omuy soat em Deus bikuyap tağ jeku am.

11 — Ikẽrẽm cuk adi ajekukuiap kuy acepere — i
juy epe'e'e eyewewebe. — Ikẽrẽat ağujurũğ ğu ğasũ
bit — i juy epe'e'e. — Ce'ũat ğebum ğu o'e ikẽrẽat
muğẽap kay — i. — Wuyju dak cuy ğebum ğu ace
ikẽrẽat muğẽap kay — i juy epe'e'e eyewewebe. —
Deus bikuyap tağ acã ajeku ğasũ bit — i juy epe'e'e
eyewewebe. — Mũğ'i wuykukukat Jesus Cristo eju
ajeku ğasũ bit — i juy epe'e'e eyewewebe.

12 Imẽneju ğebum ğu juy epesop ikẽrẽat
mujurũğrũğap kay. Ikẽrẽat epeğuğẽ ğu eyjebit
tağ. Ikẽrẽat epeğuğẽ ğu eybinũnpe. Eybikuyap tağ
ğu juy epeku—Deus bikuyap tağ acã. 13 Ikẽrẽat
mujurũğrũğ'ukayũ cucum ipiat'ajojoap kay.
Yağuy'isum jekuku'ukayũ bit kabi kay cucum.
Kuy bima ikẽrẽat mujurũğrũğ'uk cuk adi epesop.
Ğasũ bit eyağuy'isum eyju jekukum. Imẽnpuye:

— Ẽn ocekukan — i'ũmğu juy epe'e Satanás pe. —
Ikẽrẽat oceğujurũğ a'õbi — i'ũmğu juy epe'e Satanás
pe ma. Deus pe bit:

— Ẽn acã ocekukukan soat em — i juy epe'e. —
A'õbacaap cuy eğuõm ocewebe cũğ ma oceku am —
i juy epe'e cebe.

14 Gasũ bit cũg̃ ma wuyju Deus xe kuyat ekawẽn
tag̃ wuyju jekukum puye g̃u—Deus xipan wuykug̃
puye acã. Imẽnpuye ikẽrẽat ag̃ujurũg̃ g̃u.

— Ẽn ma ocekukan — i'ũmg̃u ace'e Satanás pe.

15 Gasũ bit cũg̃ ma wuyju Deus xe kawẽn
kuyat tag̃ wuyju jekukum puye g̃u—wuyawẽwẽap
ekawẽn tag̃ wuyju jekukum puye g̃u dak. Deus
xipan wuykug̃ puye acã wuyju cũg̃ ma Deus xe.
Imẽnpuye:

— Ag̃ug̃ẽ juy waram ikẽrẽat! — i du eyju
e'em? Imẽn g̃u juy e'em! 16 "Ocekariwam cuy
ece" i ey'e buje ag̃okatkat pe, eyekariwam je'e.
Kũyjobin epesop ya'õ kay. Eyekariwa epeyepere
g̃u ikukpin cĩcã eyxe buye. Imẽnpuxim ikẽrẽat mu-
jurũg̃rũg̃'ukayũ ikẽrẽat mug̃ẽap epereperem g̃u,
ikẽrẽat kay jĩjã ip puye. Imẽnpuye soat em Deus wi
wũy jeedop ip je'ũ buje. Deus a'õ kay kũyjobicayũ
bit cũg̃at ekawẽn epereperem g̃u Deus a'õ kay
jĩjã ip puye. Imẽnpuye cũg̃ ma ip Deus xe. Deus
xe itait jeedop ip je'ũ buje. Kuy eyetaybit cĩcã
iboam. 17 Kuy bima juk adi Satanás a'õ kay kũyjobit
epesop. Kawẽn idipat co buje bit, eyetabun epesop
iboap ekawẽn kay. Iboap ekawẽn icẽmãn. Ey-
cokcog̃ epesop iboap ekawẽn kay am. Eybikuy jĩjã
iboap ekawẽn tag̃ jeku am. Imẽneju:

— Bay, ẽn xipat cĩcã — i oceju e'em Deus pe.
18 Deus kuy ja'õbacaap o'g̃uõm eywebe waram Sa-
tanás a'õ kay kũyjobicap puxim. Gasũ bit Deus a'õ
kayayũm epesop. Eybikuy epesop ikẽrẽat mug̃ẽ
ãm g̃u—xipacat mug̃ẽ ãm acã. 19 Kawẽn iba-
pukan õn kawẽnwẽn eywebe, apẽn ikẽrẽat acepere
wuyag̃uy'isum wuyeku am iap iba'arẽm eyxe

buye. Kuy bima juk adi ikẽrẽat kay g̃ebum epesop. Ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃ cuk adi epekuku. Xipat'ũmayũ kukukat a'õ kay kũyjobin epesop. G̃asũ bit cũg̃ ma juy epeku. Xipacat kay juy g̃ebum epesop. Deus a'õ kay juy kũyjobin epesop.

20 Ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'uk pima, Deus bikuyap tag̃ g̃u epeku. 21 Xipacat tu epejat ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃apteim? Ka'ũma! Eyetaybit ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukayũ soat em Deus wi wũy ma jeedop ip iam. G̃asũ bit eysũsũn epe'e ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'uk puye. 22 Deus a'õ kay kũyjobicayũm epesop g̃asũ bit. Deus kuy ja'õbacaap o'g̃uõm eywebe waram ikẽrẽat mug̃ẽap puxim. Soat em eyju ixe mucokcokcog̃ g̃asũ bit. Eye'ũ buje soat em Deus xe eyetait epesop. 23 Kapikpik'ukat jekapikaptei bubum. Imẽnpuxim ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukat Deus wi wũy ma jeenuy je'ũ buje. Ixe wi wũy ma jeenuy ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃rũg̃iap teim.

— Soat em oxe eyetait epesop — i'e'em Deus wuywebe bit, wuykukukat Jesus Cristo eju mũg̃'i wuyju jekukum puye.

Soat em ixe xe wuydopap tei'ũmat co'i. Kapikpig̃ g̃u wuyju iboap pu am. Tei'ũma Deus iũmũm wuywebe.

7

1 Okitpitpiyũ, eyetaybin put apẽn õn em iam eyetaybit wuyawẽwẽap ekawẽn puye. Wuyetabẽg̃ pima acã wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃ wuyju jekukum. Wuye'ũ buje bit iba'ore e'em. 2 Imẽnpuxim “Ayacat itoptep pima, jektop xe ma juy jeenuy itop itait pima” i'e'em iboap ekawẽn. “Ektop eperem g̃u juy wara'at pu am” i'e'em iboap

ekawẽn. Itop e'ũ buje bit, ite ayacat itoptep'ũmat
co'i e'em. Wuyawẽwẽap ekawẽn mupubutbun g̃u
wara'at pu buje itop'ũm kuy oe'ũ buye. 3 Wara'at
pu buje jektom koapat itop itait pima bit, ikẽrẽat
mug̃ẽg̃ẽm koapat pe jektop pe. Itop'ũm e'ũ
buje bit, ayacat ikẽrẽat mug̃ẽg̃ẽm g̃u wara'at pu
buje. Wuyawẽwẽap ekawẽn kuka o'g̃upubun
g̃u wara'at pu buje. 4 Okitpitpiyũ, ixe ayacat
puxim eyju. Wuyawẽwẽap ekawẽn koapat'ũm
itop'ũm puxim—kawẽn kuyat. Jektop'ũm e'ũ buje
jektop eju g̃u e'em ayacat. Imẽnpuxim wuyju
dak kawẽn kuyat tag̃ g̃u wuyju jekukum g̃asũ
bit, Jesus Cristo ekawẽn tag̃ acã. Ixe ekawẽn
tag̃ wuyju jekukum wuyju Cristo jebit'in puye.
Ixe ebekitkiyũm acesop g̃asũ. Deus waram ixe
o'g̃utait. 5 Kuy bima wuyekpiwatpin ma juk
adi ajekuku. Imẽnpit wuyawẽwẽap ekawẽn co
buje, wuybikuy juk adi ajop—ikẽrẽat mujurũg̃
ãm acã. Wuybu'u juk adi ajop kũyjobit am iboap
ekawẽn kay. Ikẽrẽm wuyekuap epere'ũm pima,
wũy ma kuka juk ajop Deus wi. 6 Kuy bima
wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃ cuk adi jeku ojuy ajop
correntebum taomũnmũnat puxim. G̃asũ bit
Jesus oe'ũ wuywebeam. Imẽnpuye g̃asũ bit Deus
bikuyap tag̃ wuyeku but. Ixe bikuyap tag̃ wuyju
jekukum g̃asũ, “Obikuyap tag̃ cuy epeku” iap
ibararak opop kawẽn kuyatup pe buye g̃u—ixe
biõg̃buk wuymuisusun puye acã.
7 — Kawẽn kuyat pit ikẽrẽ — i du ace'e? —
Wuyawẽwẽap ekawẽn pit ikẽrẽ — i du ace'e?
Imẽn g̃u juy ace—pũg̃ em tak ka'ũma.
Wuyawẽwẽap ekawẽn cuk adi omutaybitbin
apẽn ikẽrẽ Deus xe iam. Wuyawẽwẽap ekawẽn

wuymutaybitbin eyetabikukum g̃u juy epesop
warara'acat pubut kay iam. Iboap ekawẽn
co'ũm pima, kuka juk wuyetaybit g̃u ikẽrẽ Deus
xe wuyetabikukuap iam. 8 Iboap ekawẽn co
buje bit, wuyetaybit cuk ace ikẽrẽ Deus xe
wuyetabikukuap iam. Imẽnpit bi g̃ ma juk adi
wuyetabikukum ace warara'acat pubut kay iboap
ekawẽn cocom ma'g̃u wuyju. Iboap ekawẽn
wuyetaybit'ũm pima, wuyetaybit g̃u kuka ace
apẽn ikẽrẽ Deus xe iam. 9 Kuy bima õn tak wetaybit
g̃u juk adi og̃uy wuyawẽwẽap ekawẽn. Tũybe xipat
cĩcã õn Deus xe iãn cuk adi oce. Iboap ekawẽn
wetaybin puje bit, ikẽrẽat kug̃ õn Deus xe iam
tak wetaybit oce. 10 Deus ibikuy osunuy soat ipi
watwat pe top am ip soat em jexe itait. Imẽnpuye
jekawẽn o'g̃uwẽn wuyawẽ ãm. Imẽnpit ikẽrẽat kug̃
õn iam wetaybin puje:

— Iba'ore owebe Deus xe onuy ãm ikẽrẽat kug̃
puye — i juk oce owebe ma. — Wũy ma og̃uy Deus
wi soat em, ikẽrẽat kug̃ puye — i juk oce owebe ma.
11 Tũybe xipat õn Deus xe iãn cuk adi oce kuy bima.
Imẽnpit ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'uk cuk adi og̃uy. Imẽn
cuk adi ocewemug̃uykuku, ikẽrẽat mujurũg̃ ojuy
buye. Wuyawẽwẽap ekawẽn wetaybin puje bit,
“Ikẽrẽat kug̃ õn Deus xe” i juk oce owebe ma.

— Wũy ma og̃uy cewi — i juk oce owebe ma.

12 Inaka iboap ekawẽn xipat—wuyawẽwẽap
ekawẽn. Ikẽrẽat kug̃ g̃u. Soat ekawẽn tag̃ xipat.
Cũg̃ cĩcã iboap ekawẽn. Cekawẽntip cĩcã dak.
13 Wuyawẽwẽap ekawẽn wetaybicap tomuju g̃u
Deus wi wũy ma og̃uy. Soat em õn ikẽrẽat kug̃
iap tomuju acã cewi wũy ma og̃uy. Iboap ekawẽn
xipat cĩcã. Imẽnpit iboap ekawẽn wuymutaybitbin

soat ipi dağacat ikẽrẽat mujurũğrũğ iam. Iboap
ekawẽn wetaybit'ũm pima, tũybe xipat õn Deus xe
iãn cuk adi oce. Iboap ekawẽn wetaybin puje bit,
“Ikẽrẽat kuğ õn Deus xe,” i juk oce owebe ma.

14 Wuyetaybit Deus jebiõğbuk a'õbi
wuyawẽwẽap ekawẽn o'ğuwẽn wuywebe iam.
Õn pit ijodiat ma. Obuyxi ğu õn pit. Ikẽrẽat
mujurũğrũğ'ukat õn pit. 15 Xipacat mujurũğ
pin ma'gu oxe. Õn pit xipacat mujurũğrũg ğu.
Ikẽrẽat mujurũğ pin ğu ma'ğu oxe. Õn pit ikẽrẽat
mujurũğrũğ. Wetaybit ğu apẽnpuye imẽn õn
jekukum iam. 16 E bu'uap tağ õn jekukum obu'u
ma'ğu jekum. Imẽnpuye wetaybit wuyawẽwẽap
ekawẽn cũğ ma iam. Cũğ ğu ma'ğu õn pit iam tak
wetaybit. 17 Imẽneju okpiwatpi ğu õn ikẽrẽat
mujurũğrũğ. Imẽnpit ikẽrẽat opop obinũnpe.
Imẽnpuye obinũn pewi ma õn ikẽrẽat mujurũğrũğ.
18 Wetaybit ka'ũmğu xipacat opop owebe iam.
Obikuy jĩjã xipacat mujurũğ ãm. Inaka xipacat
mujurũğ pa'ore owebe. 19 Imẽn obikuy jĩjã
xipacat mujurũğ ãm. Inaka imujurũğrũğ ğu õn.
Obu'u jĩjã ikẽrẽat mujurũğ ãm. Inaka soat em ma
imujurũğrũğ õn. 20 E bu'uap tağ acã õn jekukum.
Okpiwatpi ğu õn ikẽrẽat mujurũğrũğ. Ikẽrẽat
mujurũğrũğ õn ikẽrẽat opop obinũnpe buye.

21 Xipacat mujurũğ ojuy bima, imujurũğ pa'ore
owebe xipat'ũmat opop obinũn pe buye. Imẽğap
ibapuk cĩcã oxe. 22 Deus ekawẽn kay jĩjã õn—soat
ekawẽn kay jĩjã—wuyawẽwẽap ekawẽn kay jĩjã.
23 Obikuy jĩjã ma xipacat mujurũğ ãm. Imẽnpit:

— Ikẽrẽat oğujurũğ ojebin — i õn e'em owebe ma,
ikẽrẽat opop obinũnpe buye.

Taomũnmũnat puxim õn. Taomũnmũnat pe iba'ore ijẽm ãm daomũnmũnap'a bewi taomũnmũn puye. Imẽnpuxim xipacat mujurũgrũg̃ pa'ore owebe obaca'ũm puye. 24 Imẽnpuye og̃uycũg̃ cĩcã. Abu kuka omubacan owebe ikẽrẽat mujurũgap puxim—soat em ipiat'ajojoap pe onuyap puxim? 25 Wuykukukat Jesus Cristo soat podi ma ya'õbacaat. Ixe ma juy omubacan. Imẽnpuye:

— Ẽn xipat cĩcã — i õn e'em Deus pe.

Kũyjobit cĩcã õn e ojuy Deus a'õ kay. Õn acã bima bit, kuka juk ikẽrẽat acã og̃ujurũg̃—Jesus Cristo a'õbacaap kug̃'ũm pima.

8

1 Imẽneju Deus Jesus Cristo eju mũg̃'i jekuku'ukayũ g̃uju g̃u ipiat'ajojoap kay. 2 Deus cuk ja'õbacaap o'g̃uõm wuywebe waram ikẽrẽat mug̃ẽap puxim. Imẽn Ibiõg̃buk xipacat wuymuisusun, wuyju Jesus Cristo eju mũg̃'i jekukum pima. Imẽneju aceju g̃u ipiat'ajojoap kay. 3 Iba'ore wuyeku am wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃, wuya'õbaca'ũm puye. Imẽnpuye ka'ũma ma cũg̃ ma Deus xe iboap ekawẽn tag̃ jekuap tomuju. Deus pit jekpot o'g̃udot ijodi. Ijodian o'e. Ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ukat co'ian o'e, ikẽrẽat kug̃ g̃u ma'g̃u. Imẽn ixe wuywebewi ikẽrẽat ukaptei o'teida je'ũ buje. O'teida ja'õbacaap ũm ãm wuywebe ikẽrẽat mug̃ẽap puxim. 4 Imẽn o'teida wuywebe wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃ wuyeku am. Gasũ wuya'õbacaap kug̃ g̃u wuyju jekukum—Deus a'õbacaap kug̃ acã. Ibiõg̃buk xipacat a'õ dag̃ tak wuyju jekukum. Imẽnpuye wuyeku but wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃. 5 Jebikuyap tag̃

jekuku'ukayũ ma soat em g̃ebum jemukaypinput
kay acã. Deus biõg̃buk bikuyap tag̃ jekuku'ukayũ
bit Ibiõg̃buk yag̃uydadam ip. 6 Imẽn soat em
jemukaypinput kay g̃ebumayũ soat em ipiat
supi'ajojo. Wũy jeedop ip Deus wi je'ũ buje.
Ibiõg̃buk yag̃uydada'ukayũ bit yag̃uy'isum jeku
ijodi. Yag̃uybabi ip jeku ijodi—yag̃uykorereren
g̃u. Soat em Deus xe jeedop ip je'ũ buje.
7 Jemukaypinput kay g̃ebumayũ bit itakoma
e'em Deus kay. Kũyjobit g̃u ip Deus ekawẽn
kay—wuyawẽwẽap ekawẽn kay. Iba'ore ma dak
ixeyũ be kũyjobit am iboap ekawẽn kay. 8 Iba'ore
jebikuyap tag̃ jekuku'ukayũ be Deus mucokcok
am.

9 Eyju bit eybikuyap tag̃ g̃u jekukum. Deus
biõg̃buk bikuyap tag̃ eyju bit jekukum g̃asũ ixe
biõg̃buk eywebe bima. Cristo biõg̃buk kug̃'ũmayũ
cebekitkiyũ g̃u. 10 Cristo biõg̃buk kug̃ pima, Cristo
omuy eywebe iap puxim. Inaka eyjebit je'ũ'ũm
cuk adi ikẽrẽat epeg̃ujurũg̃rũg̃ puye. Deus biõg̃buk
pit waram jeymutait soat em Deus xe eyetait ey-
dop am eyjebit e'ũ ma'g̃u. Ixe waram jeymu-
tait "Eyju cũg̃ ma oxe," i juk o'e Deus eywebe
buye. 11 Deus ma waram Jesus Cristo o'g̃utait.
Eyju dak Deus biõg̃buk kug̃ pima, Cristo mutaicap
puxim waram jeymutait eye'ũap tomukadi. Ey-
jebit g̃uyu ce'ũ'ũayũ dopdopap pewi. Iisuat je'g̃ũm
eyjebin. Deus jebiõg̃buk a'õbacaan iboap je'g̃ũm
eywebe—xipacat a'õbacaan.

12 Okitpitpiyũ, imẽn Deus xipan wuykug̃.
Imẽnpuye wuybikuyap tag̃ g̃u juy ajeku.
Wuyemukaypinput kay g̃u juy g̃ebum
ajop. 13 Wuybikuyap tag̃ jekukum pima,

wuyemukaypinput kay g̃ebum pima dak, wũy
ma acesop Deus wi. Ipiat'ajojoap kay aceju. Deus
biõg̃buk a'õbacaan ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃'ũm pima
bit soat em cexe acesop wuyetait. 14 Soat Deus
biõg̃buk a'õ kay kũyjobicayũ Deus ebekitkiyũ.
15 Deus jebiõg̃buk o'g̃uõm wuywebe. Ixe biõg̃buk
wuymudadaybotbon g̃u, wuymuparararan g̃u
dak. Ixe wuymuy Deus ipotpoyũm. Imẽnpuye:

— Bay — i wuycokcog̃ wuyju e'em Deus pe, ixe
biõg̃buk a'õbi. 16 — Bay — i wuyju e'em cebe,
wuyetaybit puye Deus ebekitkiyũ wuyju iam.
Ixe biõg̃buk tak:

— Eyju Deus ebekitkiyũ — i'e'em wuywebe.
17 Imẽn Deus ebekitkiyũ wuyju. Imẽnpuye wuyju
dak jebekitkiyũ be o'g̃uxipaniat'in ajat. Jekpot pe
o'g̃uxipaniat'in wuyju dak ajat Cristo eju. Deus
kay'ũmayũ bit ipiat supi'ajojoat wuywebe Cristo
a'õ kay wuyju buye. Ɠuyjom pit Cristo dipap kug̃
acesop. Cristo soat kukan pima bit wuyju dak soat
kukukayũm acesop ixe eju, ipiatpi'ajojom ma'g̃u
wuyju ijodi.

18 Ipiat'ajojom ma'g̃u wuyju ijodi bima. Ɠuyjom
pit xipat cĩcã acesop. Ka'ũma ma ibo jo'iat xi-
pacat. Imẽnpuye wuyag̃uykorereren g̃u juy ajop
ipiat'ajoap puxim. 19 “Teyũku webekitkiyũ” i Deus
eap wiwim cĩcã soat cemumug̃ẽyũ. “Okpot co'i
ip g̃asũ bit” i'eap wiwim cĩcã ip. 20-21 Soat Deus
emumug̃ẽ je'ũ'ũm. Imẽn ixe emumug̃ẽyũ te'eam
ma o'e. Jekpiwatpi g̃u ip te'eam o'e kuy bima. Te'e
ma o'e ip Adão ikẽrẽat o'g̃ujurũg̃ puye.

— Te'eam jeedop ip g̃asũ wemumug̃ẽyũ — i mo
o'e Deus.

Inaka Deus soat ğuisun iap wiwim cĩcã ip.
Ixe ebekitkiyũ Jesus Cristo jo'i bima, Deus
soat jemumuğẽyũ ğuisun. Imuisun puje, je'ũ
ğu ip. 22 Gasũ mabuk soat ma ipi dağayũ
ipiat'ajojom omuisun'ũm puye. Ipiat'ajojom ip
ayacat je'it piap o'supi'ajo'iat co'i. 23 Wuyrem.
Wuybipuruğ. Wuyewãtaxipim. Xipat'ũmat
jebapukpuğ wuywebe. Imẽneju je'ũh'ũm wuyju
dak. Imẽnpit Deus jebiõğbuk o'ğuõm wuywebe
wuymutaybit am Jesus Cristo jo'iayũm epesop
iam. "Teyũku okpot co'iayũ" i Deus eap wiwim
cĩcã wuyju. Wuyjebit ğuisuniap wiwim cĩcã dak
wuyju. 24 Wuymuisunap wiwim mabuk wuyju.
Wuydaxijo buje, wuyetaybit ajop Deus ğuyjom
wuymuisun iam. Wuyemumuwiwi bu buje kuka
juk iboap ajowiwi ğu. Abu kuy o'jatiat wiwim?
Ka'ũma ma! 25 Imẽnpit ijo'ibit'ũmat wiwim wuyju.
Imẽnpuye wuyukpicegẽm ğu wuymuisunap
wiwim.
26 Imẽnpuxim Deus biõğbuk kawẽnwẽn Deus eju
wuywebeam. Wuybikuyap muwẽnuwẽn cebe.

— Apẽn xe'e acejekawẽn Deus eju? — i wuyju
e'em. — Apẽn xe'e acejoojuy cexewi? — i dak wuyju
e'em.
Ceweju jekawẽn ãm wuyetaybit'ũm pima,
je'ũhu'ũm acã wuyju. Deus biõğbuk pit
wuybuywatwan wuywebe jekawẽn ãm ceweju.
Ixe wuya'õmucanucan wuya'õbaca'ũm puye. 27 Deus
bikuyap tağ ixe biõğbuk kawẽnwẽn Deus eju
cebekitkiyũ beam. Deus itaybit wuyağuyda
am. Itaybit ajo-kuğ ğu wuyju iam. Itaybit
tak ajo ũm ojuy jebiõğbuk wuywebe iam.
28 Deus xe wuykukpin cĩcã. Jebikuyap tağ cuk

wuynaẽ jebekitkiyũm. Imẽnpuye soat wuywebe
je'bapukiap xipat je'e wuywebe ixe a'õbi. 29 Deus
itaybit osunuy abuyũ webekitkiyũm je'e iam ipi
mujurũg̃ awap.

— Okpot ixeyũ wag̃õm je'e — io'e kuyje. — Ade
okpot kitpitpiyũm je'e — io'e.
Ixeyũ ma o'tomuwã jekpot co'iayũm. 30 Imẽn to-
muwã'ibiyũ o'taẽ jebekitkiyũm.

— Eyju cũg̃ ma oxe — i'e'em taẽ'ibiyũ be. — Okpot
co'ĩayũm epesop — io'e imucũg̃'ibiyũ be.
Deus dipap kug̃ acesop. Imẽneju soat wuywebe
jebapukiat xipat je'e wuywebe Deus a'õbi, Deus
ikukpin wuyxe buye.

31 Soat xipat je'e wuywebe iap kay g̃ebum
pima apẽn xe'e ace'e? Deus wuywebe ja'õbacaap
ũm puje, te'e ma je'e wuykaykay kũyjobit'ũmayũ.
32 Deus jekpot o'taxijo g̃u yaokaap puxim. O'g̃udot
ma ijodi ce'ũ ãm soat peam wuywebeam. Ixe dak
tacup xe'e je'e g̃asũ soat ũm ãm wuywebe—xipacat
ũm ãm? Tacup g̃u je'e! 33 Deus ma e'em wuywebe:

— Ikẽrẽat kug̃ g̃u eyju oxe — i.
Imẽnpuye abu kuka o'e wuywebe: — Ikẽrẽat kug̃
eyju Deus xe — i—Deus emunaẽyũ be? Ka'ũma
ma! 34 Jesus Cristo kuy oe'ũ ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃ap
teida am. Imẽnpuye ka'ũma be ma “Ikẽrẽat cuk adi
epeg̃ujurũg̃rũg̃iaptei juy epeteida,” i'e but wuy-
webe. Ixe dak waram g̃uto o'jetait. Deus xe
g̃asũ omuy. Deus a'õbacaap co'i ixe ya'õbaca. Ixe
dak kawẽnwẽn Deus eju wuywebeam. 35 Ijodiat
pe Cristo mubu'un pa'ore ikukpin wuykuk am.
Itabut'ũmayũ aco'i ikẽrẽm wuykuk. Ipiat aco'i
ip supi'ajoat wuywebe. Wuymunapõn aco'i ip

wuyka bewi. Wuyrem aco'i aceku. Wuydadaybot aco'i aceku. Wuyaoka pinap cocom aco'i aceku. Wuyaoka ip aco'i pajam. Ka'ũma be bit Cristo mubu'un put ikukpin wuykuk am. 36 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:

> Ocaoka pinap cocom oceju soat kabia, ebek-itkit oceju buye, i. Ovelha kukap puxim ip ocekuğ—yaokam pimaap puxim, i.

Ibo dup ekawẽn puxim xipat'ũmat jebapukpuğ wuywebe. 37 Inaka wuya'õbacaap mu'ũm pa'ore ip. Soat em wuycokcoğ acesop ipiat'ajojom ma'ğu wuyju, Cristo xe wuykukpin puye; ixe wuya'õmucanucan puye dak. 38 Imẽn wuyetaybit cĩcã ka'ũma be ma Deus mubu'un put ikukpin wuykuk am. Wuye'ũ buje, ixe xe wuykukpin acesop, wuyetait pima dak. Deus ekawẽn tojotjot'ukayũ be ixe mubu'un pa'ore xipan wuykuk am—kũyjobit'ũmayũ be. Iecuğcuğapap pe dak ixe mubu'un pa'ore xipan wuykuk am—ijodiacayũ—kũyjobit'ũmayũ. Kabi watwat pe dak ixe mubu'un pa'ore xipan wuykuk am—kũyjobit'ũmayũ. Ka'ũma ma ixe mubu'un ğasũ. Guyjom tak ibu'u ğu je'e xipan wuykuk am. 39 Ixe ibu'u ğu xipan wuykuk am wuyju um pima, badi bima dak. Deus xe wuykukpin cĩcã, wuykukukat Jesus Cristo kay wuyetabut puye. Imẽnpuye ka'ũma be ma, Deus emumuğẽ be ma ixe mubu'un put xipan wuykuk am.

9

1-2 — Oğuycũğ cĩcã obadipyũ kay—Judeuyũ kay — i õn e'em.

Imu'ũm pa'ore ma oğuycũğap. Icẽmãn õn e'em
eywebe. Cristo kay wetabut. Imẽnpuye na-
papa'uk ğu õn. Ibiõğbuk xipacat omuy owebe
wağuymucũğucũğ. Imẽnpuye napa ğu õn e'em:

— Oğuycũğ cĩcã obadipyũ kay—Judeuyũ kay — i.
3 Obikuy jĩjã Deus pe okitpitpiyũ mutabun am
Jesus kay. Obadipyũ ip. Pũğ ma ocedobu bit.

— Bay, wũy ma oğuy Cristo wi soat em ip-
iat'ajojom ewebe obadipyũ daxijoap teim — i õn e
ojuy aco'i Deus pe.
4 Obadipyũ Israel naxeğebitbit. Kuyje:

— Eyju webekitkiyũ — io'e Deus cebe ip.
Deus ixeyũ o'jomuy jebekitkiyũm. Deus jedipap
o'ğũm cebe ip jewejo'i i'e am.

— Xipan õn jeykuk — i juk adi o'e'e Deus cebe
ip. — Ade jĩjã je'e ip enaxeğebitbiyũ — i juk adi
o'e'e cebe ip. — Ipi oğũm eyipim — i juk adi o'e'e.
Jekawẽn o'ğuwẽn Moisés pe ixeyũ awẽ ãm. Icẽmãn
ip Deus mubuyxixin.

— Eynaxeğebit ma otaẽ ipi dağayũ
daxijojo'ukan — i juk adi o'e'e Deus cebe ip.
5 Israel ipotpot naxeğebitbiyũ ip—doze beayũ
naxeğebitbiyũ. Ijodi ikap puje Cristo dak ixeyũ
badim o'e. Ixe Cristo soat podi ma ya'õbacaat.

— Soat podi ma ẽn a'õbuyxi — i juy acece cebe.
Soat em ma juy imẽn acece.

6 Deus ja'õ dağ ğu e'em, xepxep ã Judeuyũ itabut
ğasũ Deus kay buye — i'ũmğu juy ace.
Soat ğu Israel naxeğebitbit Deus emu-
naẽyũ—pũğpũğ ã. 7 Soat ğu Abraão naxeğebitbit
tak taxeğebitbicat Deus xe—pũğpũğ ã.

— Pũg̃at taxeg̃ebitbit acã enaxeg̃ebitbicat oxe—Isaque naxeg̃ebitbit acã — i juk o'e Deus Abraão be.
8 Imẽneju wuyetaybit soat g̃u Abraão naxeg̃ebitbit Deus o'taẽ jebekitkiyũm iam. Deus a'õ dag̃ o'kapiat taxeg̃ebitbit acã Deus ebekitkiyũ. Wara'at taxeg̃ebitbit pit ka'ũma.

9 — Wara'at koato dak oajẽm ekay ija ekaxi ma — i mo a'g̃u o'e Deus. — Ija ekaxi ma Sara i'it'et je'e — i juk o'e Deus Abraão be.
Imẽn Deus o'jekawẽn Abraão be.

10 Wara'at ekawẽn tak og̃uwẽn eymutaybit am soat g̃u Deus o'taẽ—pũg̃pũg̃ ã iam. Deus o'jekawẽn Rebeca eju xepxepayũ yuk pe bima—wuydobu Isaque ipotpoyũ yuk pe bima.

11-12 — Iwag̃o kũyjobit jeenuy jekitpit a'õ kay — io'e Deus Rebeca be xepxepayũ yuk pe bima.
Xipat'ũmat o'g̃ug̃ẽ g̃u buk ip—xipacat tak ka'ũma. Deus pũg̃ ma jebekin o'taẽ. Wara'at pit ka'ũma. Apẽn kuy bima jewag̃uyg̃uy osunuy iap tag̃ o'taẽ. Apẽn ixeyũ juk adi oekuku iap tomuju g̃u o'taẽ. Jebikuyap tag̃ acã o'taẽ. 13 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup: Jacó ikukpin o'e oxe, Esaú bit ikukpin g̃u oxe o'e, i.
Imẽn o'tupmubararak ip Rebeca iyũ muwẽnuwẽn.

14 Pũg̃ ma o'taẽ, wara'at pit ka'ũma. Imẽnpuye:

— Deus cũg̃ g̃u — i du ace'e?
Imẽn g̃u juy ace! 15 Imẽnpuye:

— Wetabotaidabotbot pin pima, wetabotaidabotbon oce — io'e Deus Moisés pe. — Obu'u bima bit, wetabotaidabotbon g̃u oce — io'e cebe. Imẽnpuye:

— Wemukaypinpucayũ kay acã wetabotaid-
abotbon oce — io'e Deus Moisés pe.
16 Imẽn Deus itabotaidabotbot wuykay "Etabo-
taidabotbon cuy eg̃uy ocekay," i wuyju e'eap to-
muju g̃u, wuyju xipacat mujurũg̃rũg̃ap tomuju
g̃u dak. Ixe itabotaidabotbon wuykay, itabotaid-
abotbot pin puye acã. 17 Imẽn e'em Deus ekawẽn
tup—Faraó be kuyje o'jekawẽn iaptup—Egito eipi
kukukat pe o'jekawẽn iaptup:

"Õn ma juk emuy adeayũ kukan," io'e Deus,
i. "Ade em wa'õbacaap og̃ubapukpuk etabutpe,"
io'e Deus, i. "Imẽnpuye soat kaka watwat itaybit
je'e obuten. Itaybit ip je'e Deus soat podi ma
ya'õbacaat iam" i'e'em Deus, i.

Imẽn e'em Deus ekawẽn tup. 18 Imẽneju Deus
itabotaidabotbot jemukaypinpucayũ kay.
Kũyjobit'ũmayũ mukũyjobit'ũm'ũm tak big̃ ma.

19 — Deus ma "Ãg̃ jeenuy itabut'ũmãn" i'e'em
Judeuyũ be bima, cũg̃ g̃u Deus pe i'e am cebe
ip "Ipiat osupi'ajoat eywebe eyetabut'ũm puye," i
kuka ece te'e ma owebe. — Deus ibu'u bima, itabut
pa'ore ip — i te'e ma kuka ece owebe.

20 — Tapu, imẽn g̃u juy ece — i õn pit e'em.
Ecede g̃u juy Deus pe:

— Apẽnpuye dak ẽn imẽn omug̃ẽ? — i'ũmg̃u e'em
itĩg̃'a bit jamug̃ẽat pe.
21 Wuynõm mug̃ẽg̃ẽ'ukat jebikuyap tag̃
yamug̃ẽg̃ẽm. Pũg̃tõm pewi ma xepxep'a
yamug̃ẽg̃ẽm. Pũg̃'a yadeibog̃at'a yamug̃ẽg̃ẽm.
Wara'at'a bit yadei'ĩcat'a yamug̃ẽg̃ẽm. Jebikuyap
tag̃ ma yamug̃ẽg̃ẽm.

22-24 Wuynõm muẽẽẽ'ukat puxim Deus Judeuyũ
kuẽ. Jebikuyap tagẽ ma ip ikuẽ. Jetakomaap muba-
puk ojuy osunuy kũyjobit'ũmayũ be. Ja'õbacaap
mubapuk ojuy dak osunuy. Ɠuyjom pit ipiat
supi'ajoat cebe ip, kũymobit'ũm puye. Inaka
toẽa osunuy jetakomaap kuẽ—ade koato. Ip-
iat o'supi'ajoat ẽu cebe ip. Warara'acayũ no-
muwãwãm jebekitkiyũm pima, ipiat o'supi'ajoat
ẽu Judeuyũ be—kũyjobit'ũmayũ be. Imẽn Deus cuk
wuynaẽ jebekitkiyũm. Pũẽpũẽ wuy'in Judeuyũ.
Warara'acayũ Judeu'ũmayũ. Deus pit soat wuynaẽ
jebekitkiyũm.

— Ɠasũ bit okpot kay itabucayũ acã webek-
itkiyũm je'e — i juk adi o'e'e Deus jewebe ma.
Imẽnpuye ixe juk wuynaẽ wuyetabut am Jesus kay.

— Wetabotaidabotbot eykay — i juk adi o'e'e
jekpot kay itabucayũ be. — Ojo'i je'e ip jedipap kuẽ
okpot kay itabucayũ — i juk adi o'e'e Deus jewebe
ma.
Imẽẽap soat podi ma odip iam jekayayũ mutaybit-
bin. 25 Imẽn Deus e'em Oséias emudupmubararak-
tup pe:

"Webekitkin'ũm topibiyũ webekitkiyũm je'e," io'e
Deus, i. "Ikukpin ẽu ip osodop oxe iayũ
ikukpin je'e oxe," io'e, i.

26 "Eyju dak webekitkit ẽu," i mo a'ẽu o'e Deus cebe
ip pũẽ ka be ma, i. Ɠuyjom pit: "Webekitkit
eyju—soat em itaicat ebekitkit," i je'e Deus
ibo ka be ma, i.
Imẽn Deus e'em Oséias emudupmubararaktup pe,
apẽn Judeu'ũmayũ dak Deus ebekitkin je'e iap tup
pe.

27 Isaías tak Israel naxeğebitbit muğẽaptup
o'tupmubararak:
Israel naxeğebitbit ade jĩjã—ka'oririt puxim, i.
Xepxep ã bit Deus idaxijo, i. 28 Deus ipiat
supi'ajoat soat kũyjobit'ũmayũ be, i. Apẽn kuy
o'e'e iap tağ ipiat supi'ajoat cebe ip, i. Ğaxĩn
ma ipiat supi'ajoat cebe ip, i. Pũğ em ma ipiat
supi'ajoat cebe ip, i.
Imẽn Isaías e'em jemudupmubararaktup
pe. 29 Wara'atup pe imẽn ibararak—Isaías
emudupmubararaktup pe—kuy bima
o'tupmubararakiatup pe:
Wuykukukat soat podi ma ya'õbacaat, i. Ixe
pũğ wuy'inat taxijo'ũm pima, soat kuka juk
oap—apẽn Sodoma ka watwat'ũm'ũm oap iap
puxim—apẽn Gomorra ka watwat'ũm'ũm oap
iap puxim, i.
Imẽn ibararak opop Isaías emudupmubararaktup
pe—apẽn Deus pũğpũğ ã Judeuyũ idaxijo iap tup
pe.

30 — Apẽnpuye ade Judeu'ũmayũ itabut Jesus kay
xepxep ã Judeuyũ itabut pima? — i du eyju e'em
owebe?
Apẽn cũğ ma ajeku Deus xe iap o'jokudada ğu
Judeu'ũmayũ. Inaka:

— Eyju cũğ ma oxe — io'e Deus cebe ip, Jesus
Cristo kay itabut ip puye.
31 Tũybe cũğ ma acesop Deus xe wuyawẽwẽap
ekawẽn tağ wuyekuap tomuju iãn o'e ip Judeuyũ
bit—Deus emunaẽyũ.

— Cũğ ma eyju oxe — i'ũmğu o'e Deus pit cebe ip,
iboap ekawẽn tağ ceku ba'ore cebe ip puye.

32-33 Itabut g̃u ip osodop cũg̃ ma wuyju Deus xe wuyetabucap tomuju iap kay. Imẽnpuye:

— Cũg̃ ma eyju oxe — i'ũmg̃u o'e Deus cebe ip. Tũybe cũg̃ ma acesop Deus xe wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃ wuyekuap tomuju iãn o'e ip. Ibu'u ip o'e jetabut am Jesus Cristo kay. Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:

Pũg̃'a oyamuy Sião ka be wita'a, i. Ig̃o'a be Sião ka watwat jeweikaka, i. Je'at'at ip ya be, i. Cekay itabucayũ bit soat em icokcok jeedop ip jetabucap kug̃, i.

Iboap tup ekawẽn pe Cristo wita'a buxim e'em—Judeuyũ jeweikaka'ibiyũ buxim.

10

1 Okitpitpiyũ, obikuy jĩjã Deus pe obadipyũ dax-ijo am.

— Bay, obadipyũ juy etaxijo — i õn e'em Deus pe. — Israel naxeg̃ebitbit cuy etaxijo — i õn e'em cebe. 2 Ixeyũ dak ibikuy jĩjã Deus bikuyap tag̃ jeku am. Kawẽn icẽmãn pit itaybit g̃u ip. Apẽn cũg̃ ma aceku Deus xe iam itaybit g̃u ip. 3 Imẽn itaybit g̃u ip osodop Deus acã wuymucũg̃ucũg̃ iam. Imẽnpuye jag̃uy dag̃ ma ip jewemucũg̃ ojuy osodop. Deus wuymucũg̃ucũg̃ Jesus Cristo kay wuyetabut pima. Imẽnpit ip ibu'u osodop jetabut am cekay. 4 Cristo oajẽm ijodi wuymucũg̃ ãm. Wuymucũg̃aptei o'teida je'ũãm. Cekay wuyetabut pima acã, cũg̃ ma acesop Deus xe. Imẽnpit:

— Wuyawẽwẽap ekawẽn tag̃ wuyeku buje cũg̃ ma acesop Deus xe — i'e'em ip te'e ma.

5 Imẽntak: “Cũg̃ ma acesop Deus xe wuyawẽwẽap
ekawẽn tag̃ wuyeku buje” i te'e ma e'e'ukayũ
o'yawẽ Moisés kuyje.
— Soat tag̃ cekawẽn tag̃ ceku buje, kuka juk cũg̃
ma o'e ip Deus xe — io'e Moisés cebe ip.
6 — Cristo kay eyetabut puje acã cũg̃ ma eyju oxe
— i'e'em Deus pit. — Ixe eymucũg̃ucũg̃aptei kuy
o'teida — i'e'em Deus.
Pũg̃pũg̃ayũ bit te'e ma e'em:
— Cristo o'teida g̃u buk — i.
Imẽnpuye te'e ma e'em ip:
— Abu paxi jeu kabi kay Cristo mukop am wuy-
mucũg̃ ãm?” i.
Imẽn ip te'e ma e'em itabut'ũm puye ixe kuy o'kop
ijodi wuymucũg̃ ãm iap kay.
7 — Abu paxi je'kop ce'ũ'ũayũ dopdopap pe
Cristo muyu am wuymucũg̃ ãm? — i te'e ma e'em
ip.
Imẽn te'e ma e'em ip itabut'ũm puye Cristo waram
g̃uto o'jetait wuymucũg̃ ãm iap kay. 8 Imẽn e'em
Deus ekawẽn tup pit:

Eyetaybin put cũg̃ ma wuyju Deus xe
wuyetabun puje iam, i. Iboap ekawẽn kuy
epejojojo, i. Kuy iboap ekawẽn epeg̃uwẽn, i.
Kuy g̃ebum epesop iboap ekawẽn kay, i.

— Cristo kay eyetabun cuy epesop — i õn e'em
pima, iboap ekawẽn imuwẽnuwẽn õn. 9 Imẽneju
Deus jeydaxijo. “Jesus ocekukukat,” i ey'e buje,
Deus jeydaxijo. Deus waram Jesus o'g̃utait ce'ũap
tomukadi iap kay eyetabut pima, ixe jeydax-
ijo. 10 Jesus kay wuyetabun puje, Deus e'em
wuywebe: — Cũg̃ ma eyju oxe — i. “Jesus
ocekukukat,” i wuy'e buje dak, Deus wuydaxijo.

11 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup: “Cekay itabu-
cat soat em icokcok jeenuy jetabucap kuğ,” i.
12 Imẽn Judeu Judeu'ũmat co'i Deus xe. Jesus
Cristo soat kukukat—Judeu kukukat, Judeu'ũmat
kukukat tak. Imẽntak ixe soat em xipan soat
kuğ— “Obuywatwan cuy eğuy” i'e'em cebe iayũ
kuğ—Judeuyũ kuğ, Judeu'ũmayũ kuğ tak. 13 Imẽn
e'em Deus ekawẽn tup:

“Obuywatwan cuy eğuy, ocekukukat,”
i'e'e'ukayũ idaxijo—soat ip idaxijo, i.

14 Ixe kay itabut'ũm pima bit, “Obuywatwan
cuy eğuy” i'e ba'ore je'e cebe ip. Ixe ekawẽn
co'ũm pima, iba'ore je'e cebe ip jetabut am cekay.
Warara'acat ixe ekawẽn muwẽn'ũm pima, ya'ĩjo
ba'ore je'e cebe ip. 15 Deus pe warara'acat
muju'ũm soat ka be bima, ixe ekawẽn muwẽn
pa'ore je'e cebe ip. Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:

Yawẽğtipat muwẽnuwẽn'ukat ajẽmap xipat cĩcã
ocexe, i.

Imẽn e'em kuyatup.

16 Soat ğu bit kawẽn idipat kay o'e—xepxep ã.
Imẽn Isaías o'e Deus pe kuyje:

— Okukukat, abu xe'e itabut o'e wekawẽn kay?
Xepxep ã — i.

17 Imẽneju wuyetabut Cristo kay ixe awẽğ tobuxik
puje acã. Ayawẽğtobuxik tak wara'acat yawẽğ
muwẽn puje acã.

18 — Judeuyũ bit kawẽn idipat o'ya'ĩjojo — i õn
e'em eywebe.

O'ya'ĩjojo ip. Imẽn e'em Deus ekawẽn tup—Isaías
emudupmubararaktup:

Ixeyũ ekawẽn o'ya'ĩjojo ip soat kaka dağayũ, i.
Ağoka'abi dağ o'yawẽğmupõğpõğpõğ, i.

Imẽn e'em Deus ekawẽn tup.

19 Cristo ekawẽn iba'arẽm tu osodop Judeuyũ xe? Iba'arẽm g̃u. Imẽn e'em Moisés emudupmubararaktup:

> Eyju Judeuyũ, i. Deus kuka Judeu'ũmayũ g̃u o'taẽ jebekitkiyũm, i tete ma eyju e'em, i. Itaybit'ũmayũ g̃u kuka o'taẽ jebekitkiyũm i tũybe e'em iãn eyju, i. Eyetabutkarey epesop cekay ip, owebe webekitkiyũ ixeyũ naẽ buje, i. Eyetakoma epesop cekay ip, owebe webekitkiyũ ixeyũ naẽ buje, i.

Imẽn e'em kuyatup.

20 Isaías iparara g̃u osunuy icẽmãn i'e am. Imẽn e'em cemudupmubararaktup:

> Ikudadam'umayũ Deus o'tobuxik, i. Tomuwãwã'ũmayũ kay o'jebapuk, i.

Imẽn e'em Isaías emudupmubararaktup.

21 Imẽntak Judeuyũ o'g̃uwẽn Isaías. “Kabia bun ‘Eyetabun cuy epesop okay,’ i juk adi o'e'e Deus kũyjobit'ũmayũ be—jekawẽn kay'ũmayũ be,” io'e Isaías.

11

1 — Deus jebekitkit o'jepere—Judeuyũ o'jepere — i du eyju e'em owebe?

— Ka'ũma! O'jepere g̃u — i õn pit e'em.

Õn tak Israel naxeg̃ebit. Abraão naxeg̃ebit õn. Benjamin diwat õn. 2 Deus Judeuyũ o'taẽ jebekitkiyũm kuyje ma—ipi mujurũg̃ puje. Gasũ dak ixeyũ o'jepere g̃u. Elias Israel naxeg̃ebitbit o'g̃uwẽnuwẽn Deus pe. Eyetaybit g̃u du iboap ekawẽntum? Imẽn e'em ijudup:

3 “Kariwa, ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ o'yaoka ip,”
i. “Etabutpe tõmte'okuatõm mupikupikap'a
o'yamukẽrẽrẽn ip,” i. “Õn acã ocepoyat ekay
itabucayũ'in,” i. “Gasũ okudadam ip oaoka
am,” io'e Elias Deus pe kuyje.
4 Imem Deus o'jede Elias pe:
“Ẽn ã ğu etabucat okay,” io'e Deus Elias
be, i. “Ade ma osubuywan ixeyũ be okay
jetabucap epereap puxim—7,000 beayũ,” io'e
ixe bit, i. “Imẽnpuye o'jẽğ'aecõğcõğ ğu ip Baal
wap—deusbaro wap ‘Ẽn acã deus,’ i'e am cebe,”
io'e Deus, i.
5 Elias itabẽğ osunuy bimaayũ etabucap puxim
ğasũ dak pũğuũğ ã itabut Judeuyũ. Kuyje 7000 be
osodop iayũ buxim, ğasũ dak Deus pũğpũğ o'taẽ
Israel naxeğebitbiyũ'in. Ixeyũ o'taẽ, xipan ip ikuğ
puye. 6 Idipat o'ğujurũğrũğ ip ibuye ğu o'taẽ—jexe
ikukpin ip puye acã. Idipat mujurũğrũğap tomuju
wuynaẽ bima, jexe ikukpinap tomuju ğu kuka juk
wuynaẽ.

7 Eya'õpicũğcũğ cuy epesop wa'õ kay! Israel
naxeğebitbit ibikuy osodop Deus pe jemucũğ ãm.
Imẽnpit cũğ ğu o'e ip cexe. Xepxep ã ixeyũ'in cũğ
ma o'e cexe—kuy o'taẽ'iayũ acã. Apẽn cũğ ma
acesop Deus xe iap iba'arẽm osodop warara'acayũ
xe. Ya'õpi'ũmayũ buxim ip osodop Deus a'õ kay.
8 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:
Deus ixeyũ oo'ğubu'un jekay itabucan, i. Deus
ekawẽn iba'arẽm cexe ip cekawẽn cocom ma'ğu
ip, i. Ixeyũ dak itabut ğu cekay kawẽn icẽmat
a'ĩjojom ma'ğu ip, i.
Ibodup ekawẽn puxim ğasũ dak itabut ğu ip Israel

naxeg̃ebitbiyũ. 9 Imẽn Davi dak o'e:
Jewemug̃uykukukum ip jekukum, i. Cedag̃'ũm
cĩcã ip jewag̃uyg̃uy, i. Imẽnpuye cũg̃ ma Deus
pe ipiatpi'ajoan cebe ip, i. Ixeyũ juy jewe-
mug̃uykuku wuyju wasũ mug̃uykukukum ibu
am iap puxim, wuyju puca mug̃uykukukum ibu
am iap puxim tak, i. 10 Ita'ũmat puxim cuy jeku
ip, i. Ipoxiat kukat puxim cuy ip ipiat supi'ajo, i.
Imẽn Davi o'e kũyjobit'ũmayũ be.

11 Soat em g̃u bit jeedop ip cedag̃'ũma je
wag̃uyg̃uy Judeuyũ—darem ma. Soat kabia
g̃u Deus ipiat supi'ajoat ixeyũ be—darem ma.
Judeuyũ ma kũyjobit'ũm osodop. Deus pit
Judeu'ũmayũ daxijojom Judeuyũ etabutkarey
am. Deus ibikuy Judeuyũ etabutkarey am
Judeu'ũmayũ kay taxijo ip puye.

— "Wuyju dak cuy acetabun Deus kay ixe be
wuydaxijo am," i xe'e je'e Judeuyũ io'e Deus jew-
ebe ma.
12 Judeuyũ kũyjobit'ũm osodop. Imẽnpuye Deus
Judeu'ũmayũ daxijojom o'e g̃asũ. Itabut g̃u ip os-
odop Judeuyũ. Imẽnpuye Judeu'ũmayũ itabut e'em
g̃asũ. G̃asũ Deus xipacat ũmũm Judeu'ũmayũ be
Judeuyũ kũyjobit'ũm puye. G̃uyjom pit bũrũmaku
ip je'e itabut Judeuyũ. Deus itaybit bũrũku iam.
Ixeyũ itabun puje, ibodi ma xipacat je'g̃ũm cebe ip.

13 Judeu'ũmayũ, eywebe ma õn kawẽnwẽn
g̃asũ. Deus cuk omuju ja'õbi jekawẽn muwẽn
ãm eywebe. Ocokcok cĩcã cekawẽn muwẽnuwẽn.
14 Obadipyũ itabutkarey je'e xe'e eykay, ade
Judeu'ũmayũ itabun puje. Obadipyũ dak xe'e
itabut je'e Jesus kay—Judeuyũ. Imẽn Jesus ixeyũ'in
idaxijo. 15 Deus Judeuyũ kay'ũm pima, xipat o'e

Judeu'ũmayũ be. Deus bureyũm o'e ip. Deus pe
waram Judeuyũ kay buje bit, ibodi ma xipat je'e
soat peam ijodiat peam. Waram ce'ũat mutaicap
puxim xipat je'e.
16 Pão'a ya'ĩn ma xipat pima, soat'a dag̃ xipat.
Imẽnpuxim tũmũn'ip'ip tãbu xipat pima, soat'ip
tag̃ xipat. Imẽnpuxim Deus kuy bima itabucayũ
kay bima, g̃asũayũ kay dak je'e itabucayũ kay.
Abraão kuy bima itabucat osunuy. Deus ebekit os-
unuy. Imẽnpuye ixe naxeg̃ebitbiyũ dak Deus ebek-
itkiyũ. 17 Wuyju oliveira'ip takũ dakatkan tip-
tag̃at takũ muy am ixe nakũ dieg̃. Idibi mujujum
wuyju ig̃o dakũ kay takũ nojẽm ãm. Imẽnpuxim
pũg̃pũg̃ Judeuyũ'in kuy o'takũdakat'iatakũ buxim.
Ixeyũ oibu'un Deus ebekitkiyũm itabut'ũm puye.
Eyju bit Deus ebekitkiyũm epesop eyetabut puye.
Eyju Judeu'ũmayũ. Imẽnpuye eyju o'takũmuyiatakũ
buxim—tiptag̃atakũ buxim. 18 Tãbu tãbuetait
takũkẽ buye g̃u. Takũ bit takũetait tãbube buye.
Imẽnpuye:
— Deus Judeuyũ kay g̃u—ocekay acã — i'ũmg̃u
juy epe'e. — Oceju acã ixe juk ocenaẽ jebekitkiyũm
— i'ũmg̃u juy epe'e.
19 — Tiptag̃atakũ muyap co'i Deus ocemuy jebek-
itkiyũm Judeuyũ dieg̃ — i eyju aco'i e'em.
20 Icẽmãn eyju e'em. Imẽnpit takũ dakacap puxim
darem Deus Judeuyũ kay g̃u osunuy Cristo kay
itabut'ũm puye. Jebekitkiyũm cuk eymuy ixeyũ
dieg̃ Cristo kay eyetabut puye. Imẽneju:
— Oceju acã Deus ebekitkiyũ — i'ũmg̃u juy epe'e.
Eyday'em'um ma juy epesop eyetabucap epereap
puxim! 21 Takũdakacap co'i Deus ipiat o'supi'ajoat
Judeuyũ be itabut'ũm puye. Ipiat o'supi'ajoat

cebe ip takũat puxim ma'ğu ip. Eyetabut'ũm
pima, eywebe dak ipiat supi'ajoat. 22 Cristo kay
itabut'ũm puye Deus ipiatpi'ajoan Judeuyũ be
ibima, “Cũğ ma Deus,” i wuyju e'em. Cristo kay
ip puye, Judeu'ũmayũ kay jĩjã ibima dak, “Xipat
cĩcã Deus” i wuyju e'em. Eyju bit eyday'em'um
cuy epesop Cristo kay eyetabucap epereap puxim.
Eyetabucap epere buje, eyju dak takũdakacatakũ
buxim epesop. 23 Judeuyũ oibu'un Deus ebek-
itkiyũm. Itabut ğu o'e ip cekay. Imẽnpuye Deus tak
oibu'un cekay ip takũ dakat'ibit puxim. Waram
ibikuy buje bit, waram Deus ebekitkiyũm jeedop
ip waram o'takũdakat'iatakũ muyap co'i. Iba'ore
ğu Deus pe imẽğap. 24 Eyju Judeu'ũmayũ. Tip-
tağatakũ buxim eyju. Tiptağatakũ imẽn atakũmuy
oliveira'ip pe. Imẽnpuxim kuy bima Deus ebek-
itkiyũm ğu epesop. Ğasũ bit ixe ebekitkiyũm epe'e.
Imẽnpit Deus pe iba'ore ğu waram Judeuyũ muy
am jebekitkiyũm o'takũdakat'iatakũ muyap puxim
oliveira'ip pe. Itabun puje, waram ixeyũ jomuy
jebekitkiyũm.

25 Soat em ğu Judeuyũ ibu'u jeedop jetabut
am Cristo kay. Deus Judeu'ũmayũ mutabutbun
pima acã, ibu'u ip jeedop—Deus jemunaẽ'ibiyũ
mutabutbun pima. Deus iboam ibikuy osunuy
kuy bima ma. Bũrũmaku itabut je'e ip. Wuyxe
bit iba'arẽm osodop iboap. Ğasũ acã õn iboap
muwẽnuwẽn eywebe ibapuk o'e owebe ğasũ bit
puye. Okitpitpiyũ, ğebum cuy epesop iboap kay
“Deus oceju acã juk ocenaẽ jebekitkiyũm” i ey'eap
puxim. 26 Deus soat Judeuyũ idaxijo. Imẽn e'em
Deus ekawẽn tup:

Ipi watwat taxijojo'ukat jajẽm Sião ka watwat

xewi, i. Soat ikẽrẽat ju'uk Jacó naxeg̃ebitbit
pewi—Judeuyũ bewi, i. 27 Ixeyũ bewi ikẽrẽat uk
puje, apẽn kuyje juk adi ocece cebe ip iap tag̃
oce, i.
28 Pũg̃pũg̃ Judeuyũ Jesus ekawẽn kay g̃u o'e ip.
Imẽnpuye ip Deus kay itakomaat co'i o'e. Iboap
puye eyetabut put Jesus Cristo kay, Judeuyũ g̃u
ma'g̃u eyju. Kuyje bit Deus Judeuyũ o'taẽ jebek-
itkiyũm. Kuyje:
— Webekitkiyũ eyju — io'e ixeyũ ebika
be—Abraão be, Isaque be dak, Jacó be dak.
Imẽnpuye ikukpin cĩcã ip cexe. 29 Deus pit
jewag̃uymuwarururun g̃u—pũg̃ tag̃ ma yag̃uy.
“Xipan ixeyũ ojukuk” i'e buje, xipan ma ixeyũ
jukuk. “Xeyũku otaẽ webekitkiyũm” i'e buje, ix-
eyũ inaẽ jebekitkiyũm. 30 Imẽneju Deus itab-
otaidabotbot g̃asũ eykay, Judeuyũ kũyjobit'ũm
pima. Kuy bima juk adi epesop kũyjobit'ũm
ixe a'õ kay. G̃asũ bit itabotaidabotbot eykay.
31 Judeuyũ kũyjobit g̃u Deus a'õ kay g̃asũ, Deus
itabotaidabotbot eykay buye. G̃uyjom pit itabo-
taidabotbon je'e ixeyũ kay eykay itabotaidabot-
bocap co'i. 32 Jewejojo'i ma ip kũyjobit'ũmap kug̃
Deus xe—Judeuyũ, Judeu'ũmayũ dak. Imẽnpuxim
ma jewejojo'i ma itabotaidabotbon je'e cekay ip.
33 Soat podi ma Deus xipat wuykay! Ka'ũma
ma iba'arẽm cexe. Soat podi ma itaybitbit tak.
Iba'ore wuywebe bit wuyetaybitbit am apẽn
ixe jewag̃uyg̃uy iam. Iba'arẽm wuyxe bit ixe
jewag̃uymug̃ẽg̃ẽmap. 34 Imẽn e'em Deus ekawẽn
tup:
Ka'ũma ma itaybit apẽn Deus jewag̃uyg̃uy iam, i.
Ka'ũma ma ixe awẽwẽm, i. 35 Ka'ũma xe ma ixe

eweroap opop, i.
Imẽn e'em Deus ekawẽn tup.
36 Soat Deus emumugẽ. Ya'õbi soat kake. Cebeam tak kake soat. Soat kake “Soat podi ma ẽn xipat ocexe” i'e am cebe.
— Soat podi ma Deus ya'õbuyxi, idip tak — i juy ace cebe dak.
Soat em ma juy imẽn acece.

12

1 — Okitpitpiyũ, epeyeweũm Deus pe soat em kũyjobit am ya'õ kay — i õn e'em eywebe.
Apẽn kuyje wũnca ũmap puxim cuy epeyeweũm cebe. Deus itabotaidabotbot wuykay iap ibapuk cĩcã wuyxe. Imẽneju kũyjobin cuy epesop ya'õ kay. Eycokcoğ cuy epeyekapik cebeam. Ibikuyap tağ cuy epeku imucokcok am. Ixe a'õ kay kũyjobit pima, te'e ğu kuka epe'e cebe “Ẽn xipat ocexe” i. Icẽmãn imẽn kuka epe'e. 2 Deus kay'ũmat ekukuap puxim ğu juy epeku. Deus pe juy epeyewağuymuisunat. Ixe be eyağuymuisun puje, eyetaybit epe'e apẽn Deus ibikuy wuyeku am iam. Iboam eyetaybit pima xipan epeku itabutpe. Ikẽrẽat kuğ ğu epesop cexe. Soat em Deus mucokcokcoğ epeku.
3 Deus kuy ja'õbacaap o'ğuõm owebe jekawẽn muwẽn ãm soat pe. Imẽnpuye õn jeymukũyjo Deus bikuyap tağ eyeku am. Eyağuytoğ cuy epesop jewewekay. Ajo i'e but eywebe iap pe ma juy epeyekapik—wara'at pe bit ka'ũma. Deus ma o'ğũm eyekapik am. Ajo eyxe ibapuk imugẽ ãm iat Deus ma o'ğũm eywebe. 4 Ade opop wuyjebit pe—wuyeta, wuyba dak, wuyi

dak. Imẽnpit pũgpũgpũg soat mugẽgẽm ip. Soat
cewedapdepdapdep. Onejujujun ma. Soat wuyju
ikuĝiat wara'at puxim ĝu—jexeat puxim ĝu.
Wara'at tak imẽnpuxim ma ikuĝ. 5 Imẽnpuxim
tak wuyju—Jesus Cristo kay itabucayũ. Ade
wuyju. Pũĝat puxim pit wuyju Cristo eju mũĝ'i
wuyju jekukum puye. Jewebuywatwan wuyju
wuyekapikap kuĝ wuyjebit puxim. 6 Deus xipan
wuykuĝ. Imẽnpuye ixe ja'õbacaap ũmũm soat
pe wuywebe wara'at pe jekapik am jebeam.
Pũĝpũĝayũ wuy'in ya'õbacaap kuĝ ixe ekawẽn
muwẽn ãm. Ixeyũ juy jeedop imuwẽnuwẽn.
7 Warara'acayũ wuy'in pit ya'õbacaap kuĝ
warara'acat peam kapik am. Ixeyũ juy jeedop
warara'acat puywatwan. Warara'acayũ wuy'in
pit ya'õbacaap kuĝ warara'acat mutaybit am.
Ixeyũ juy jeedop warara'acat mutaybitbin.
8 Warara'acayũ wuy'in ya'õbacaap kuĝ warara'acat
a'õmucan am. Ixeyũ juy jeedop warara'acat
a'õmucanucan. Warara'acayũ bit ade kuĝ jebubut
kuĝ. Tacum ĝu juy jeedop ip. Ade ma juy
jeĝũmĝũm ip ikuĝ'ũmat pe. Warara'acayũ bit
ya'õbacaap kuĝ warara'acat kukan. Ya'õpuruĝ ĝu
juy jeedop ip ikuĝ—ya'õdidin ma. Warara'acayũ
bit ya'õbacaap kuĝ tadaybocayũ buywat am.
Icokcoĝ cuy jeedop ip ixeyũ buywatwan.
9 Jewexe ĝu ikukpin eyxeat epejukuk—icẽmãn.
Ikẽrẽat kay ĝu juy epesop. Xipacat acã
epeĝujurũĝ. 10 Ikitpitpiyũ eyju, Cristo kay
eyetabut puye. Imẽnpuye xipan cuy epeyewekuk
eyduk'a beat kukpinap co'i. Ibuyxim cuy
epeyewekuk. 11 Eybu'u'um ĝu juy epesop kapik
am. Kapikpik'ukayũm cuy epesop. Wuykuukat

peam cuy epesop kapikpiğ. Eycokcokap kuğ cuy
epesop kapikpiğ cebeam. 12 Soat em Deus xe
wuyetait acesop iap wiwim wuyju. Imẽnpuye
eycokcoğ cuy epesop. Eyukpiceğẽm ğu juy epesop
xipat'ũmat jebapukpuğ eykay bima dak. Deus eju
kawẽnwẽğap cuy epeyepeğu. 13 Eybubut'in cuy
epeğũm ikuğ'ũmat pe—itabucayũ be. Xipan cuy
powatwat epeğuõm eyduk'a be.

14 Itabut'ũmayũ eykaykay bima:

— Bay, ipiat cuy esupi'ajoat cebe ip — i'ũmğu juy
epe'e Deus pe. — Xipan cuy ejukuk ip — i acã.
15 Icokcokayũ xe bima, eyju dak eycokcoğ epesop.
Waayũ xe bima, eyju dak epetõtõn. 16 Pũğ tağ ma
juy epeyewağuyğuy.

— Soat podi ma oceju xipat — i'ũmğu juy epe'e.
Ibuyxi'ũmat ekapikap cuy epejoixik ğu.

— Soat podi ma ocetaybit cĩcã — i'ũmğu juy epe'e.

17 Warara'acat pe ikẽrẽm eykuk puje, ikẽrẽm ğu
juy epejukuk ikẽrẽm eykukapteim. Xipan cuy
epeku soat etabutpe warara'acat pe eymuymuyap
puxim. 18 Eywebe iba'ore'ũm pima, kaba'ũm
cuy epesop soat eju eyxeat eju. 19 Okitpitpiyũ,
Deus acã juy ipiat supi'ajoat ikẽrẽat kukayũ be.
Imẽnpuye epeyeweik ğu juy—pũğ em tak ka'ũma.
Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:

"Õn ma oceweik," i'e'em wuykukukat, i. "Õn ma
ipiat osupi'ajoat cebe ip ikẽrẽm eykukapteim," i.
20 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:
Ekay itakomaat ire bima, eğuykõn cuy, i. Puybit
cuy eğũm cebe, i. Ibipuruk pima, idibi juy etiũm
cebe, i. Imẽn isũsũn cĩcã je'e, i. Iğuycũğ je'e
xipan'ũm ekuğ pima, i.

21 Ikẽrẽat muğẽğẽ'ukayũ be juy ikẽrẽat muğẽan
ğu eywebe. Xipacat'in cuy epeğuğẽ ixeyũ beam
imubu'un am ip ikẽrẽat kay.

13

1 Kũyjobin cuy ajop iecuğap ebekitkit a'õ kay.
Deus ma ixeyũ o'jomuyat ipi watwat kukan.
Imẽnpuye soat ixeyũ opop Deus a'õbi. 2 Imẽnpuye
iecuğap ebekitkit a'õ kay'ũmat Deus o'jomuyiat
a'õ kay ğu. Ipiat supi'ajoat ip jeweju ma.
3 Xipacat mujurũğrũğ'ukayũ ğu iparara iecuğap
ebekitkit puxim—ikẽrẽat mujurũğrũğ'ukayũ
acã. Ya'õbuyxiayũ buxim eyparara pin'ũm pima,
xipacat cuy epeğujurũğ. Xipacat mujurũğ puje:
— Xipat ma eyju ocexe — i je'e ip eywebe.
4 Deus ma ixeyũ o'jomuyat eykukan. Xipan eykuk
ojuy ip. Eywebe ikẽrẽat mujurũğ puje bit, ey-
pararam cuy epesop cebuxim ip. Deus ixeyũ
o'jomuyat ipiatpi'ajoan ikẽrẽat mujurũğrũğ'ukayũ
be. Imẽnpuye cũğ ma cebe ip ipiatpi'ajoan wuy-
webe. 5 Imẽneju kũyjobin cuy epesop iecuğap ebek-
itkit a'õ kay. “Deus aco'i ipiat supi'ajoat ocewebe
kũyjobit'ũm pima,” i wuyju e'em puye ğu kũyjobin
cuy ajop ixeyũ a'õ kay. Cedağ ma wuywebe
kũyjobit am ixeyũ a'õ kay buye juy kũyjobin ajop
ya'õ kay ip.
6 Xipan kapikpiğ pima, Deus a'õbi ip kapikpiğ
eykukayũ. Deus ma dinheiro bubu'ukayũ dak
o'jomuyat wuykukan. Imẽneju wuyedinheirom
wuyju dak imposto deidadam cebe ip.
7 Eyeweroap cuy epeteida cebe ip. Eipi etaxa
dak cuy epeteida. Ibuyxim cuy iecuğap ebekitkit
epejukuk. Ixeyũ a'õ mupubutbun ğu juy epesop.

8 Eyeweroap kuğ ğu juy epesop. Eyeweroap
cuy epeğu'ũm. Ikukpin warara'acat kuğ
pima, wuyeweroap ateida iap puxim. Xipan
warara'acat kuğ pima, Deus pe wuyawẽwẽap
ekawẽn tağ wuyju jekukum. 9 Imẽn Deus
wuyawẽwẽm:

— Warara'acat tayxi eju epeyepo ğu juy — i. —
Warara'acat epeyaoka ğu juy — i. — Warara'acat
pubut epetujupa'um ğu juy — i. — Eyetabikukum
ğu juy warara'acat pubut kay — i.
Kanomũm tak imẽn wuyawẽwẽm:

— Xipan cuy eyxeat epejukuk apẽn xipan eyju
jewekuğ iap puxim — i. Kanomũm eyawẽwẽap
tağ eyeku buje, koap eyawẽwẽap tağ tak epeku.
10 Ikukpin wuyxeat kuğ pima, ikẽrẽm ğu ixe
ajukuk. Imẽnpuye ikukpin wuyxeat kuğ pima,
soat ekawẽn tağ wuyju jekukum—Deus ekawẽn
tağ—wuyawẽwẽap ekawẽn tağ.

11 Waram Jesus ajẽmap kabia wũy ma osunuy
wuyetabun puje. Ğasũ bit wũy ğu o'e. Ğaxĩn
ma wuydaxijojoap kabia jajẽm. Imẽnpuye xetx-
iat puxim ğu juy ajop. Wuyawẽwẽap ekawẽn
tağ cuy ajeku. 12 Wuykukukat ajẽmap kabia
kabiam wuyju bimãn co'i. Kabiok ajẽm pasuğ
pimãn co'i. Kuy kabia ijasũn, ğaxĩn ma ixe
jajẽm puye. Imẽnpuye acepere juy ikẽrẽat mu-
jurũğap! Ikẽrẽat mujurũğrũğ'ukayũ kabiok tağ
jekuku'ukayũ buxim. Ğa'a ajeku Deus bikuyap
tağ acã! Sorara icaat kuğ jekukum jaokaap
puxim. Cristo a'õbacaap kuğ cuy ajeku waram
wuywebe ikẽrẽat kukap puxim. 13 Cũğ ma juy
ajeku wuysũsũnap puxim. Cũğ ma juy ajeku

kabiam soat etabutpe jekukum iat puxim. Wuybabitorog̃ g̃u juy ajeku. Wuyka'okẽrẽm g̃u juy ajeku. Warara'acat tayxi kaykay g̃u juy ajeku, warara'acat itop kaykay g̃u dak. Wuysũsũg̃ap g̃u juy ajeku. Warara'acat a'õdawutwun g̃u juy ajeku. Wuyetabutkarey g̃u juy ajop. 14 Wuyag̃uy dag̃ jekukum pima, ikẽrẽat mujurũg̃rũg̃ wuyju. Eyag̃uy dag̃ g̃u juy epeku! Wuykukukat ja'õbacaap ũmũm wuywebe sorarayũ kukat jesorarayũ be icaat ũmap co'i itakomaat yaokaap puxim.

— A'õbacaap cuy eg̃ũm ocewebe — i juy epe'e Jesus Cristo be.

14

1 Eyukpiceg̃ẽm g̃u juy epesop "Apẽn g̃u xe'e kuka cũg̃ Deus xe?" i'e'e'ukayũ kay—itabucayũ kay. Jewa'õxikxig̃ g̃u juy epesop ceweju ip yag̃uymuwarurun am. 2 Pũg̃pũg̃ itabucayũ'in e'em:

— Cũg̃ ma wuywebe deusbaroyũ wap iẽnmõg̃'ibitẽn o am — i.

Imẽnpuye soat ẽn o'om ip. Warara'acayũ bit e'em:

— Cũg̃ g̃u wuywebe ibiat ẽn o am — i.

Imẽnpuye iẽn o'om g̃u ip—kadai o'om acã ip. 3 Iẽn o'o'ukat — Etaybit'ũm cĩcã — i je'e g̃u kadai o'o'ukat pe. Kadai o'o'ukat tak: — Cedag̃ g̃u ẽn jekukum iẽn o'o'uk puye — i je'e g̃u iẽn o'o'ukat pe, Deus ixe kay buye. 4 Cũg̃ g̃u wuywebe "Cedag̃ g̃u ẽn jekukum" i'e am warara'acat a'õkayat pe. Deus a'õkayat ixe. Cũg̃ pima, Deus acã je'e cebe "Cũg̃ ma ẽn jekukum" i. Cũg̃'ũm pima dak, "Cũg̃ g̃u ẽn jekukum" i je'e cebe. Wuykukukat ja'õbacaap jeg̃ũm cebe cũg̃ ma jeku am. Imẽnpuye cũg̃ ma jeku.

5 Pũg̃pũg̃ xe ma pũg̃pũg̃ kabia kabia'ipi.
Warara'acayũ xe bit ka'ũmg̃u kabia'ipiat. Soat
kabia ma ipi g̃u. Jewejojo'i ma soat kabia ma
cexe ip. 6 Pũg̃pũg̃ayũ xe pũg̃pũg̃ kabia kabia'ipiat
wuykukukat a'õmubuyxin ojuy ip. Iẽn o'o'ukat tak
soat ẽn o'om wuykukukat a'õmubuyxin ojuy. Jekõn
pima:

— Bay, ẽn xipan ocekug̃. Iẽn ũmũm ocexatẽn —
i'e'em Deus pe.
Iẽn om ibu'uat tak iẽn o'om g̃u wuykukukat
a'õmubuyxin ojuy. Jekõn pima:

— Bay, ẽn xipan ocekug̃. Soat em kadai ũmũm
ocewebe ocexan — i'e'em Deus pe.
7 Deus wuyekukuap cocom wuyetabẽg̃ pima,
wuye'ũ buje dak, wuyju Cristo a'õ kayayũ
buye. 8 Wuyetabẽg̃ pima wuykukukat bikuyap
tag̃ wuyju jekukum. Wuye'ũ buje dak cexe
acesop—wuykukukat xe. Imẽneju wuykukukat
a'õkayayũ wuyju wuyetabẽg̃ pima, wuye'ũ
buje dak. 9 Imẽneju Cristo oe'ũ. Waram
g̃uto o'jetait je'ũap tomukadi. Waram o'jetait
soat itabucayũ kukukan—itabẽg̃ayũ kukukan,
ce'ũ'ũayũ kukukan tak. 10 Pãm eyju? Apẽnpuye
dak eyju eykitpitpiyũ muymuy? cũg̃ g̃u eywebe
imuymuy am. Guyjom soat wuyju acejebapuk
Deus wap. Ixe apẽn ijodi bima juk adi ajekuku
iaptei ideida wuywebe. Xipacat je'g̃ũm xipacayũ
be xipacat mujurũg̃rũg̃apteim. Kũyjobit'ũmayũ bit
g̃uju ipiat'ajojoap pe kũyjobit'ũmapteim. Imẽnpuye
cũg̃ g̃u eywebe dak “Ikẽrẽat kug̃ eyju Deus xe” i'e
am eykitpitpiyũ be. 11 Imẽn e'em Deus ekawẽn
tup:

“Soat ipi watwat jẽg̃'aecõg̃cõg̃ owap kũyjobit wa'õ kay am, soat em wetait puye,” i'e'em Deus,
i. “Soat ip ‘Ẽn acã Deusat,’ i je'e owebe,” i'e'em, i.
12 Imẽneju soat wuyju apẽn ijodi bima juk adi
ajekuku iap ag̃uwẽn Deus pe.

13 Imẽnpuye wuykitpitpiyũ muymuyap cuy
acepere. Cũg̃ ma juy ajeku wuykitpitpiyũ
etabutpe ixeyũ be “Teku cedag̃'ũma jekukum”
i'eap puxim. Cedag̃'ũm ixeyũ xe bima
juy ayag̃uymuwarurun g̃u. Ãg̃ ip jeedop.
14 Wuykukukat Jesus eju mũg̃'i õn jekukum.
Imẽnpuye wetaybit soat i'opi g̃u owebe iam.
Warara'acat pe bit “Ibo i'opi owebe” i'e buje,
i'opi ma o'e cebe. Ixe be i'o buje, cedag̃ g̃u
jekukum, cedag̃ g̃u cexe buye. 15 Eykitpitpiyũ juy
epeg̃ug̃uycũg̃ g̃u soat o'o am. Soat o'oap tomuju
eykitpitpiyũ mug̃uycũg̃ pima, ikukpin g̃u ip eyxe.
Cristo oe'ũ eykitpitpiyũ beam. Epeg̃ubu'un g̃u juy
ip Jesus kay am soat o'oam. Ibu'u ip pima, soat em
Deus wi wũy ma jeedop ip, ixeyũ etabutpe ikukpin
g̃u ip epejukuk puye. 16 Imẽnpuye eykitpitpiyũ xe
xipat'ũm pima:

— Eyetaybit g̃u eyju bit — i'ũmg̃u juy epe'e cebe
ip. — Xipat ma iẽn o am ocewebe bit — i'ũmg̃u juy
epe'e cebe ip.
Ikukpin g̃u ip ikug̃ pima ip jeymuymuy.

— “Soat ẽn xipat i'o am,” i te'e ma teyũku e'em —
i je'e ip.
17 Deus ma wuykukukat. Ixe ebekitkiyũm acesop
wuyxat o'omap tomuju g̃u, wuyxati kõnkõnap to-
muju g̃u ma dak. Cũg̃ ma wuyju jekukum pima bit,
ixe ebekitkiyũm acesop, kaba'ũm warara'acat kug̃

pima dak, wuycokcoğ jekukum pima dak. Deus
biõğbuk wuymucokcokcoğat. 18 Imẽn Cristo a'õ
dağ jekukum pima, Deus mucokcokcoğ acesop.
Ijodiacat tak e'em: — Teyũku cũğ ma jekukum — i.
19 Imẽneju xipan cuy acewewekuk wuyweweju
kaba'ũm wuydop am. Jewewa'õmucanucan cuy
ajop biğ ma wuyetabut am Jesus kay. 20 Deus kuy
juk eykitpitpiyũ mutabun Jesus kay. Epeğubu'un
ğu juy ip soat ẽn o'oam. Soat i'opi ğu wuy-
webe. Inaka wuykitpit pe ikẽrẽat mujurũğat puje,
wuyju dak ikẽrẽat mujurũğrũğ soat o'om pima.
21 Wuykitpit pe ikẽrẽat ağujurũğat ğu juy! Wuyxe
ma xipat soat ẽn o'oap, uva'abidi kõnkõğap tak.
Wuykitpit xe cedağ'ũm pima bit asuẽn'o ğu, atikõn
ğu dak. 22 Soat o'oap eyxe xipat pima:
— Soat i'opi ğu ocewebe — i juy epe'e
warara'acayũ be ğu—Deus pe acã.
Cũğ ma juy ajeku wuyağuy dağ. Apẽn xipat wuyxe
iap tağ wuyju jekukum pima, wuycokcok ace'e.
23 Itabutbũt xipat ğu xe'e owebe ibiat o am iap kay
bima bit, iğuycũğ je'e i'o buje.
— Ikẽrẽat ğu xe'e o'gujurũğ? — i je'e jewebe ma.
— Deus xe'e ipiat supi'ajoat owebe? — i je'e jewebe
ma.
Itabutbũt pima o'jo'o. Imẽnpuye xipat ğu
tũybe osunuy cexe. Iboap xipat Deus xe iap
kay wuyetabut'ũm pima, wuyju dak ikẽrẽat
mujurũğrũğ, iboap mujurũğ puje.

15

1 Pũğpũğ wuy'in e'em: — Ocetaybit cedağ ma
jeku am Deus xe iam — i. Wuyukpiceğẽm ğu
juy ajop “Apẽn ğu xe'e kuka cedağ ajeku Deus

xe?” i'e'e'ukayũ kay. Itaybitbũcayũ buywat-
wan cuy ajop. Jewekay acã g̃u juy ajop g̃ebum.
2 Wuykitpitpiyũ kay dak cuy ajop g̃ebum. Wuyk-
itpitpiyũ kay g̃ebum cuy ajop xipan ip ikuk am,
Jesus kay itabut cĩcã ip jedop am tak. 3 Cristo
dak jewekay g̃u g̃ebum osunuy—warara'acayũ
kay acã. Cristo juk o'e Deus pe:

— Ikẽrẽm ip cuk adi okuk apẽn ip ikẽrẽm ekuk iap
co'i — i.

Imẽn Cristo o'e Deus pe kuyje. 4 Kuyjeayũ
Deus ekawẽntup o'tupmubararak wuymutaybit
am—soatup. Ibiatup kawẽn wuymutay-
bitbin wuyetaxi'ũmap puxim ipiat kay.
Wuya'õmucanucan tak ibiatup ekawẽn. Ibiatup
ekawẽn kay wuyetabut pima, Deus xe acesop
iap acejowiwi jĩjã. 5 Deus ma wuybuywatwan
wuyetaxi am ipiat'ajo am. Wuya'õmucanucan tak.
Ixe eju õn kawẽnwẽn eywebeam.

— Bay, Roma ka watwat a'õmucanucan cuy eg̃uy
— i õn e'em cebe. — Esubuywan cuy ip ix-
eyũ be warara'acat kay g̃ebum am Jesus Cristo
warara'acat kay g̃ebum osunuy iap co'i — i õn e'em
cebe.

6 Imẽn õn kawẽnwẽn eywebeam Deus eju, pũg̃ tag̃
ma eyeku am. Ceweju õn kawẽnwẽn “Ka'ũmg̃u
ejo'iat xipacat” i'e am Deus pe—wuykukukat ebay
be—Jesus Cristo ebay be.

7 Imẽneju xipan cuy epeyewekuk apẽn Cristo
xipan eykuk iap co'i. Xipan eyju jewekug̃ pima:

— Deus xipat cĩcã aco'i, cebekitkiyũ xipan jewekug̃
puye — i je'e eyjojoayũ.

8 Imẽn Cristo oajẽm ijodi. Judeuyũ daxijojo'ukan
o'e. Deus soat em ja'õ dag̃ e'em iam ixeyũ mutaybit

am oajẽm. Oajẽm ijodi apẽn Deus o'e kuyjeayũ
be iap tag̃—Judeuyũ dobuyũ'ũm'ũm pe iap tag̃.
9 Judeuyũ daxijojo'ukan o'e, Judeu'ũmayũ be "Ẽn
xipan cĩcã ocekug̃, ocekay etabotaidabotbot puye"
i'e am Deus pe. Imẽn e'em Deus ekawẽn tup—Davi
emudupmubararaktup:

Imẽneju "Soat podi ma ẽn xipat cĩcã," i oce Deus
pe Judeu'ũmayũ a'õpiju, i. Jebibododon oce ẽn
xipat cĩcã i'e'em ewebe ya'õpiju ip, i.

10 Wara'atup tak imẽn e'em—Moisés emudup-
mubararaktup:

Judeuyũ g̃u eyju, i. Inaka eycokcog̃ cuy epesop
soat Deus emunaẽyũ eju, i.

Imẽn e'em ig̃odup. 11 Wara'atup tak imẽn
e'em—Davi emudupmubararaktup:

— "Ẽn acã a'õbacaat," i juy epe'e Deus pe — i õn
e'em Judeu'ũmayũ be, i. — Soat eyju "Ẽn soat podi
ma xipan ocekug̃," i juy epe'e cebe — i õn e'em
soat tag̃acat pe, i.

12 Wara'atup tak imẽn e'em—Isaías emudup-
mubararaktup:

Bekicat je'kap—Jessé naxeg̃ebit, i. Ixe bekicat
Judeu'ũmayũ kukukan je'e, i. Judeu'ũmayũ dak
ixe jowiwi jedaxijo am, i.

Imẽn Isaías o'tupmubararakat Cristo
ekawẽntup—Jessé naxeg̃ebit ekawẽntup.

13 Imẽn Deus soat em jexe wuyetait acesop iap
wiwian wuywebe. Ixe eju õn kawẽnwẽn eywe-
beam:

— Bay, Roma ka watwat itabut ekay — i õn e'em
cebe. — Imucokcokcog̃ cuy ip eg̃uy — i õn e'em

cebe. — Yaĝuymubabibin cuy ip eĝuy — i õn e'em cebe.
Imẽn õn kawẽnwẽn Deus eju eywebe biĝ ma iboap wiwian jebiõĝbuk a'õbacaan—Xipacat piõĝbuk a'õbacaan.
14 Okitpitpiyũ, õn ma wetaybit eyjum. Soat em eyju xipan warara'acat kuĝ. Soan eyetaybit. Eyetaybit tak Jesus Cristo ekawẽn. Jewawẽwẽ but eyeweweju. 15 Inaka ijudup pe osũsũn ĝu wa'õbapuĝ eyawẽ ãm eyaĝuyba'ũmap puxim icẽmat ekawẽn kay. Osũsũn ĝu Deus a'õbiat õn puye. 16 Ixe Deus cuk onaẽ Jesus Cristo ekawẽn muwẽn ãm Judeu'ũmayũ be. Paĩ buxim Deus ekawẽn muwẽnuwẽn õn cebe ip—kawẽn idipat muwẽnuwẽn. "Ẽn soat podi ma a'õbuyxi" i ixeyũ e buje, Deus icokcok e'em. Xipacayũm ip je'e Deus xe, Ibiõĝbuk xipacat ixeyũ muisun puje. 17 Imẽn kapikpiĝ õn Deus peam Jesus Cristo eju mũĝ'i õn jekukum puye. Imẽnpuye:

— Ocokcok wekapikap kuĝ — i õn e'em Deus pe.
18 Cristo ma wa'õmucanucan osunuy owebe Judeu'ũmayũ mutabun am jekay. Cũĝ ma juk adi ocekawẽnuwẽn ceweju ip. Cũĝ ma juk adi ojekukuku cetabutpe ip. Imẽnpuye itabut ip o'e Jesus kay. Deus a'õ kay ip o'jekũyjobin, Cristo bikuyap taĝ õn jekukum puye. Obisũsũn ĝu "Obuye adeayũ itabut o'e" i'e am eywebe. 19 Deus biõĝbuk cuk adi ja'õbacaap o'jomõĝmõĝ owebe. Imẽnpuye wuywebe i'e ba'oreat oĝubapukpuk Judeu'ũmayũ be. Itabẽĝbẽĝ o'e ip Deus a'õbacaap cocom. Imẽnpuye soat ka daĝ cuk adi ojekukuku.

— Cristo kay eyetabun puje, Deus jeydaxijo — i'e'em cuk adi ojekukuku. Koap Jerusalém ka

watwat oğukũyjojo. Ibo ka bewi juk ojẽm. Soat kaka dağ cuk adi ojekukuku adeayũ mukũyjojom, kawẽn idipat muwẽnuwẽn. Wũyat eipi be oajẽm ğebuje—Ilíria eipi be. 20 Kawẽn idipat muwẽn ojuy oğuy Jesus Cristo awẽğ tobuxikayũ be ğu—yawẽğ tobuxik'ũmayũ be acã, itaybit'ũm ip puye. 21 Imẽn e'em Deus ekawẽn tup:

> Yawẽğ tobuxik'ũmayũ yawẽğtobuxik, i. Yawẽğpa'arẽm ğu je'e cexe ip, i.

Imẽnpuye ibo dup ekawẽn tağ õn kawẽn idipat muwẽnuwẽn yawẽğtobuxik'ũmayũ be acã.

22 Eyjo am omuju'ũm'ũm osunuy soat em ma'ğu oju pin, yawẽğtobuxik'ũmayũ be õn kawẽn idipat muwẽnuwẽn puye. 23 Ade koato eyjo pin cuk adi oğuy. Imẽnpit ğasũ acã ijop kaka dağ kawẽn idipat muwẽğap oğu'ũm. 24 Imẽnpuye ğaxĩn ma aco'i oju eyjom. Espanha eipi kay cum pima eyjo pin oce. Eyxe dak ibun onuy buje, obuywan cuy epe'e Espanha eipi kay oju am. 25-26 Ğasũ bit õn cum Jerusalém ka kay. Judeu'ũmayũ jedinheiro mu'awero ojuy ip osodop—Macedônia eipi beayũ—Grécia eipi beayũ dak. Iboap edinheiro ũm ojuy ip Jerusalém ka beayũ be—Judeuyũ be—itabucayũ be—tadaybotbocayũ be. Imẽneju iboap edinheiro dujowan õn iũm ãm cebe ip. 27 Ixeyũ Macedônia eipi beayũ Judeuyũ ğu—Grécia eipi beayũ dak. Imẽnpit itabut ip o'e Jesus kay, Judeuyũ kawẽn idipat o'ğuwẽn cebe ip puye—Jerusalém ka beayũ. Imẽnpuye ip jedinheiro ũm ojuy cebe ip. Xipat imẽn Judeu'ũmayũ be Judeuyũ buywat am—jekitpitpiyũ buywat am—tadaybotbocayũ

buywat am. 28 Imẽneju ibiat dinheiro oğũm cebe
ip. Soat o'ğuxipan'iat oğũm cebe ip. Iũm puje
Espanha eipi kay oju. Espanha eipi kay cucum
pima eyjom oju. 29 Eyxe wajẽm puje, apẽn Cristo
xipan okuğ iap oğuwẽn eywebe. Soat podi ma
Cristo xipan okuğ iap oğuwẽn eymucokcok am.

30 Okitpitpiyũ, eyju dak eyetabut wuykukukat
Jesus Cristo kay. Eyju xipan jewewekuğ Deus
biõğbuk a'õ kay kũyjobit puye. Imẽnpuye
epeyekawẽn cuy Deus eju owebeam. Owebeam
Deus eju eyekawẽnap ojuyjuy jĩjã õn.

31 — Paulo kay juy ağ eğuy Judéia eipi watwat pe
yaokaap puxim—itabut'ũmayũ be yaokaap puxim
— i juy epe'e Deus pe. — Jerusalém ka watwat cuy
eğubikuy—itabucayũ juy eğubikuy Paulo xewi
ibo edinheiro bu am — i juy epe'e Deus pe.
32 Imẽn cuy epeyekawẽn owebeam Deus eju. Imẽn
kawẽnwẽn pima, ocokcok cĩcã oajẽm eykay. Deus
ibikuy bima ocokcok cĩcã oajẽm eykay. Eyju
dak omucokcokcoğ epesop. 33 Okitpitpiyũ, Deus
wuyağuymubabibin'ukat.

— Roma ka watwat kay juy ağ eğuy — i õn e'em
cebe.
Imẽn ma ağ jeenuy eykay.

16

1 Wuyixĩg Febe oğuju eykay. Ixe Febe Jesus
kay itabucayũ buywatwat'ukat—Cencréia ka wat-
wat buywatwat'ukat. 2 Imẽnpuye ixe juy epeğuõm
eyduk'a be tũy ãm. Wuykukukat kay itabucayũ
juy ağuõm wuyduk'a be pũğ kay ma wuyetabut
puye. Ixe Febe juk adi adeayũ buywatwat'uk

osunuy. Õn tak cuk adi xeku obuywatwat'uk osunuy. Imẽnpuye eywebe ibuywan put pima, eyju dak cuy epesubuywan!
3 “Kato” i juy epe'e Priscila be, Áquila be dak. Ixeyũ juk adi o'jekapikpik oweju Jesus Cristo beam.
4 Oe'ũ pin ip Áquilayũ we'ũap puxim.
— Xipat cĩcã eyju — i õn e'em cebe ip.
Imẽn tak e'em soat Judeu'ũmayũ—Jesus kay itabucayũ. 5 “Kato,” i juy epe'e Áquilayũ duk'a be je'aweroro'ukayũ be dak—Jesus kay itabucayũ be.
Obure Epêneto be dak, “Kato,” i juy epe'e. Koap ixe oitabun Jesus kay Ásia eipi watwat'in.
6 Maria be dak, “Kato,” i juy epe'e. Ixe juk adi o'jekapikpik cĩcã eywebeam. 7 Obadipyũ be dak, “Kato,” i juy epe'e—Andrônico be, Júnias pe dak. Daomũnmũnap'a be osodop ip oweju. Doze beayũ Jesus emumujuyũ itaybit cĩcã ixeyũm xepxepayũm. Ixeyũ oitabun Cristo kay wetabut awap.
8 Amplíato be dak, “Kato,” i juy epe'e. Ixe obure ikukpin cĩcã oxe wuykukukat kay ixe dak itabut puye. 9 Urbano be dak, “Kato,” i juy epe'e. Ixe dak oceweju juk adi Cristo muwẽnuwẽn oeku. Estáquis pe dak, “Kato,” i juy epe'e. Ixe obure ikukpin cĩcã oxe. 10 Apeles pe dak, “Kato,” i juy epe'e. Cristo kay jetabucap kuğ jekukum ixe soat etabutpe. Aristóbolo badipyũ be dak, “Kato,” i juy epe'e—soat pe. 11 Obadip Herodião be dak, “Kato,” i. Soat wuykukukat kay itabucayũ be dak, “Kato,” i juy epe'e—Narcisco badipyũ be.
12 Wuyixĩt Trifena be dak, “Kato,” i juy epe'e, wuyixĩt Trifosa be dak. Kapikpiğ cĩcã ip wuykukukat peam. Wuyixĩt Perside be dak,

“Kato,” i. Wuyxe ixe ikukpin cĩcã. Ixe juk adi
o'jekapikpik cĩcã wuykukukat peam. 13 Rufo be
dak, “Kato,” i. Ixe dak kapikpiğ cĩcã wuykukukat
peam. Ixe xi be dak, “Kato,” i juy epe'e. Ixe juk
adi xipan okuk je'it kukap co'i. 14 Asíncrito be
dak, “Kato,” i, Flegonte be dak, Hermes pe dak,
Pátrobas pe dak, Hermas pe dak, ixeyũ xeayũ
be dak—wuykitpitpiyũ be. 15 “Kato,” i juy epe'e
Filólogo be dak, Júlia be dak, Nereu be dak, ixe ixĩt
pe dak, Olimpas pe dak, ixeyũ xeayũ be dak—Deus
ebekitkiyũ be.

16 Epeyewakobotbot cuy wuykukpin
wuyeweweju iap mubapuk am soat pe. Soat
Cristo ebekitkiyũ kato mujujum eywebe—soat ka
watwat.

17 Okitpitpiyũ, jeyawẽ õn. Eyday'em'um
cuy epesop cewejak'ũm jewewekayayũ
kay—eymutaybitbinap muwarururun ojuyayũ
kay—Cristo ekawẽn muwarururun ojuyayũ kay.
Ixeyũ burem ğu juy epesop. 18 Wuykukukat Cristo
mucokcokcoğ ğu ip jekukukum—jemucokcokcoğ
acã. Idim cĩcã ip kawẽnwẽn. “Eyju xipat cĩcã”
i'e'em ip warara'acat pe jekay am. Imẽn ip
itaybit'ũm'ũmayũ muğuykukukum. 19 Soat kaka
dağayũ kuy itaybit eyetabut cĩcã Jesus kay iam.
Imẽnpuye ocokcok eykay. Obikuy jĩjã eyetaybit
cĩcã ãm xipacat mujurũğ ãm. Ikẽrẽrẽat mujurũğ ãm
pit cuy õn eykay ğu. 20 Deus ma Satanás a'õbacaap
ğu'ũm ğaxĩn ma ixe be waram wuymuğuykukuap
puxim. Ixe Deus wuyağuymubabibin'ukat.
Wuykukukat Jesus Cristo xipan cuy jeykuk.

21 Wuykitpit Timóteo kato mujujum eywebe. Ixe
kapikpiğ oweju. Wuykitpit Lúcio dak kato muju-

jum eywebe, Jasão dak, Sosípatro dak. Obadipyũ ip.

22-23 Gaio dak kato mujujum eywebe. Ixe duk'a be õn g̃asũ. Ixe duk'a be Jesus kay itabucayũ je'awerorom. Erasto dak kato mujujum eywebe. Ixe Corinto ka kukat edinheiro muxipanpan'ukat. Wuykitpit Quarto kato mujujum eywebe.

Õn tak—Tércio õn. Õn tak kato mujujum eywebe, pũg̃ kay ma wuyetabut puye wuykukukat kay. Õn ijudup mubarararag̃ eywebeaptum Paulo a'õbi. 24 Wuykukukat Jesus Cristo cuy xipan jeykuk—soat jukuk. Imẽn cuy jeykuk.

25 — Ẽn soat podi ma a'õbuyxi — i juy ace Deus pe. Ixe be wuya'õmubacan put wuybu'uap puxim Jesus kay. Jesus Cristo ekawẽn muwẽnuwẽn cuk adi og̃uy—kawẽn idipat muwẽnuwẽn. Kuyje Deus iboap ekawẽn o'g̃uwẽn g̃u ipi watwat pe. Kawẽn iba'arẽm osunuy soat xe ipi watwat xe. Ibun iba'arẽm osunuy. 26 Iba'arẽm ma juk adi iboap ekawẽn muwẽnuwẽn'uk ip osodop Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ kuyjeayũ be. G̃asũ bit ibapug̃ ma Deus a'õbiayũ iboap ekawẽn muwẽnuwẽn soat ka watwat pe. Ixe Deus soat em itait. Ibapug̃ ma o'g̃uwẽnat adeayũ be itabut am Cristo kay, kũyjobit am tak ip ya'õ kay.

27 — Soat podi ma edip — i juy acece soat em Deus pe. — Soat podi ma a'õbuyxi — i dak.
Imẽn cuy ace cebe itaybit soan puye; ixe Jesus Cristo o'g̃udot wuykay buye dak. Imẽn cuy acece cebe. Ixe acã Deusat.

Deus ekawẽntup Kawẽn iisuat ekawẽn
New Testament in Mundurukú (BR:myu:Mundurukú)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mundurukú

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mundurukú [myu], Brazil

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mundurukú

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
82289dff-6b79-5335-974c-563b93a888ae